



VAGGERYDS  
KOMMUN

# MILJÖREDOVISNING

---

# 2015

Ärende på KSAU 16 mars 2016



# Innehållsförteckning

Innehållsförteckning.....	2
Förord.....	3
<b>1. Sammanfattning.....</b>	<b>4</b>
Hänt under 2015.....	4
Det fortsatta arbetet.....	5
<b>2. Genomförandet av åtgärderna i Miljöprogrammets handlingsplan 6</b>	<b>6</b>
Åtgärdsöversikt.....	6
Begränsad klimatpåverkan.....	14
Frisk luft.....	17
Bara naturlig försurning.....	18
Giffri miljö.....	18
Skyddande ozonskikt.....	21
Säker strålmiljö.....	21
Ingen övergödning.....	22
Levande sjöar och vattendrag.....	23
Grundvatten av god kvalitet.....	24
Myllrande våtmarker.....	25
Levande skogar.....	25
Ett rikt odlingslandskap.....	26
God bebyggd miljö.....	26
Ett rikt växt- och djurliv.....	35
Verksamhetsutveckling.....	35
Kommunikation och beteendeförändring.....	38
<b>3. Övrigt miljöarbete.....</b>	<b>42</b>
Kultur- och fritidsnämnden.....	42
Miljö- och byggnämnden.....	42
Tekniska utskottet.....	43
VEAB.....	43
VSBo.....	43

## Förord

Miljöarbetet skall alltid vara en integrerad del av Kommunens verksamhet och inspirera och öka medvetenheten om miljön hos kommuninvånarna. Vi kan nu se att miljöarbetet i verksamheterna fungerar väl då bara 11 av 105 åtgärder i handlingsprogrammet ej är påbörjade.

Kommunen har under 2015 anslutit sig till Green Charge 2 vilket bland annat innebär en satsning på laddstolpar för elbilar och att verka för en fordonsgasmack.

Transportsektorn är den största användaren av fossila bränslen och det är viktigt att kommunen är pådrivande för att påskynda övergången till fossilfria bränslen.

Under året har arbetet med VA-plan och boutvecklingsprogram startat och det är viktigt att miljöfrågorna får stor plats i dessa dokument.

Några positiva exempel i vårt miljöarbete:

- Inköpen av Ekologisk mat har ökat från 36 till 41 procent.
- VSBo har konverterat uppvärmningen av 46 lägenheter från el till fjärrvärme.
- I Bondstorp har ett 20-tal hus anslutits till kommunalt VA.
- Tekniska förvaltningen och fastighetsförvaltningen köper numera ursprungsmärkt el.
- Kommunen är med i KEVAB (kommunal energirådgivning i Vätterbygden AB) som har kontor och utställningshall på A6. På utställningen visas olika uppvärmningssystem mm. Ett besök är att rekommendera.

Detta var några korta nedslag på vårt omfattande miljöarbete.

Allan Ragnarsson  
Kommunstyrelsens ordförande

# 1. Sammanfattning

Miljöredovisning 2015 redovisar det miljöarbete som skett i nämnder och kommunala bolag under 2015 utifrån Miljöprogrammets handlingsplan. I år redovisas hur långt verksamheterna har kommit med åtgärderna. Att inte statistik och måluppföljning ingår beror på skifte på miljöstrategistjänsten i mitten av februari och att tiden därmed inte funnits för att hantera och bearbeta. Nämndernas och bolagens övriga miljöarbete redovisas också.

Miljöfrågorna är en del av alla nämnders och kommunala bolags ordinarie arbete och inget som kan ligga vid sidan av. Målet är att miljö blir en naturlig del i alla verksamheter till nytta både för det interna miljöarbetet och den strategiska samhällsutvecklingen.

## Hänt under 2015

Under 2015 har genomförandet av miljöprogrammet fortsatt och steg har tagits. Ett urval av det som hänt är:

1. Fastighetsenhetens energikartläggning av sitt lokalbestånd är klar och det finns en rapport som är utgångspunkt för de fortsatta åtgärderna. Åtgärder genomförs t ex på Hjortsjöskolan och Fågelforsskolan.
2. Källsorteringen har utökats vid många kommunala lokaler och sorteringsinstruktioner har skickats ut till verksamheterna.
3. Bra Miljöinsats 2015 tilldelades Sörgården för sitt engagerade arbete med att förbättra sin källsortering.
4. Tekniska kontoret och fastighetsenheten har hösten 2015 tecknat avtal med VEAB om att elen som köps ska vara ursprungsmärkt förnybar el. De indirekta fossila koldioxidutsläppen kommer därför i framtiden i princip att vara nere på noll.
5. Ett kemikalieprojekt har genomförts på sim- och sporthallarna, VSBo och i kommunens förråd. Syftet har varit att öka kunskapen och komma igång med arbetet. En kemikalieförteckningar på ämnesnivå har upprättats.
6. VSBo har under hösten 2015 byggt om värmesystemet i kvarteret Smedjan och ersatt eluppvärmningen med lokal biobränsleeldad fjärrvärme. I projektet har ingått 46 st lägenheter och 9 st lokaler.
7. Feriepraktikanterna på Sommarkul har fått utbildning i sunda solvanor och ”sola säkert”. I sin tur har sedan feriepraktikanterna informerat allmänheten. Syftet med sunda solvanor är att minska hudcancerfallen.
8. Miljöhörnorna har haft fem teman under året med flera seminarier. Earth Hour-dagen genomfördes i mars med bl a föreläsning om solanläggningar och en giftfri vardag för våra barn.
9. Under hösten gick kommunen med i projektet Green Charge II vars syfte är att stödja en fossiloberoende fordonsflotta och utbyggnaden av laddinfrastruktur för elbilar.

10. VA-planarbetet och boendeutvecklingsprogrammet är två arbeten som pågått under året där miljömålsfrågorna är viktiga delar och miljöprogrammet integreras i den strategiska samhällsutvecklingen.
11. Kollektivtrafiken försätter att vidareutvecklas och resandet har på nytt ökat, nu med 1,7 % mellan 2014 och 2015. Det senaste är en extra tur på morgnen en snabbbuslinje från Jönköping till Vaggeryd/Skillingaryd.
12. Åtgärdsprogrammet Hälsans miljömål antogs före årsskiftet av länsstyrelsen. Programmet innehåller 20 åtgärder som kommunen åtagit sig att genomföra.

Genomförandegraden har ökat väsentligt under 2015 och det är glädjande. Andelen genomförda åtgärder 2015 är ca en tredjedel och hälften av åtgärderna är bedömda i de två högsta klasserna. Ökningen för de som är bedömda som genomförda eller mer än till hälften genomförda är från 22 procent 2014 till 49 % 2015.

Särskilt för löpande arbete är det många gånger svårt att bedöma genomförandegraden. Bedömningen blir då hur länge arbetet varit igång och hur pass förankrat och naturligt arbetet är i verksamheten. För 2015 är 23 st bedömda som påbörjade. Totalt är 41 % av åtgärderna är bedömda som påbörjade.

Endast 11 åtgärder eller 10 % är ännu inte påbörjade.

#### Åtgärdernas genomförandegrad 2015 (%)

Genomförda	31
Mer än till hälften genomförda	19
Påbörjade	41
Ej påbörjade	10

#### Åtgärdernas genomförandegrad 2015 (antal)

Startår för åtgärden enligt miljöprogrammet	Åtgärden är genomförd	Åtgärden är mer än till hälften genomförd	Åtgärden är påbörjad	Åtgärden är ej påbörjad	Summa
2013		1			1
2014	12	7	14	2	35
2015	4	1	2	2	9
2016			4	2	6
Löpande	15	11	23	5	54
Summa	31	20	43	11	105

## Det fortsatta arbetet

Det händer många bra saker i miljöarbetet och det fortsatta arbetet berör:

**Förankra och genomföra miljöprogrammet.** Miljöprogrammet har blivit en bra plattform för arbetet och att nu ta ytterligare steg för att miljö ska bli en naturlig del i alla verksamheter är prioriterat.

**Miljöanpassa transporterna** De fossila koldioxidutsläppen kommer till stora delar från transportsektorn och för att ta steg mot en fossiloberoende fordonsflotta behöver målen brytas ner och utbytesplaner för fordonsparken tas fram och genomföras.

**Utveckla miljömålsarbetet** så att det allt mer ingår i kommunens arbete med den strategiska samhällsutvecklingen.

## 2. Genomförandet av åtgärderna i Miljöprogrammets handlingsplan

Miljöprogrammets handlingsplan innehåller mål och åtgärder och i kapitlet redovisas hur långt verksamheterna kommit med åtgärderna. Ansvariga/rapportör har rapporterat åtgärdens status i en projektmodul i verksamhetssystemet Platina. Tack vare detta går det enkelt att enkelt följa varje åtgärds genomförande över tid.

För varje åtgärd har genomförandegraden bedömts i fyra nivåer.

Åtgärden är:

Genomförd = G

Mer än till hälften genomförd = H

Påbörjad = P

Ej påbörjad = E

Det är i många fall svårt att bedöma genomförandegraden särskilt när åtgärden till sin karaktär är löpande. Bedömningen blir då hur pass förankrat och naturligt arbetet är i verksamheten.

### Åtgärdsöversikt

Åtgärder	Ansvar	Sida	Startår	Genomförande 2014	Genomförande 2015
<b>1. Begränsad klimatpåverkan</b>					
1. Utbilda för att miljöanpassa transporterna	Elverket, Ks, Kfn, Mbn, Sn, Tu, VEAB, VSBo	59	2014	H	G
2. Utbilda i sparsam körning	Bun, Elverket, Ks, Kfn, Mbn, Sn, Tu, VEAB, VSBo	59	2014	G	
3. Mötas utan att resa	Bun, Elverket, Ks, Kfn, Mbn, Sn, Tu, VEAB, VSBo	59	2014	P	P
4. Öka andelen miljöanpassade fordon	Bun, Elverket, Ks, Kfn, Mbn, Sn, Tu, VEAB, VSBo	60	Löpande	P	P
5. Minska miljöpåverkan från varudistribution	Bun, Elverket, Ks, Kfn, Mbn, Sn, Tu, VEAB, VSBo	60	Löpande	P	H
6. Miljöanpassa de privata transporterna till och från fritidsaktiviteter	Ks, Kfn, Tu	60	2016	E	E
7. Använda ursprungsmärkt förnybar el	Ks, Sn, Tu	60	2014 och succesivt	E	H
8. Verka för att biogasmack etableras i kommunen	Ks	61	2014	P	P

Åtgärder	Ansvar	Sida	Startår	Genomförande 2014	Genomförande 2015
9. Utredda möjligheten för anslutning till Värnamo kommuns varudistributionscentral	Ks	61	2016	E	E
10. Utredda utökningen av den kommunala bilpoolen	Ks	61	2015	E	P
11. Verka för ökad andel vindkraft med lokalt ägande	Ks	61	Löpande	E	E
12. Ersätta olja med jordvärme på Båramogård	Ks	61	2014	G	
13. Effektivisera hemtjänstresorna	Sn	61	2014	P	P

<b>2. Frisk luft</b>					
14. Kontrollera luftkvaliteten	Mbn	62	2014 och sedan löpande	H	G
15. Tvåtaksmotorer ersätts med fyrtaktare	VSBo	62	Löpande	E	E

<b>3. Bara naturlig försurning</b>					
16. Fortsatt ytvattenkalkning	Mbn	62	Löpande	G	
17. Kalkeffektsuppföljning	Mbn	62	Löpande	G	

<b>4. Gifrfri miljö</b>					
18. Minska exponering av skadliga kemiska ämnen i förskola och skola	Bun, Ks	63	2014 och sedan löpande	P	P
19. Ekologiska livsmedel i kostorganisationen	Bun	63	Löpande	G	
20. Minska användningen av kreosotstolpar inom el-distribution	Elverket	64	Löpande	P	H
21. Filtrering av vatten i transformatorgropar	Elverket	64	2014	G	
22. Inventera och åtgärda PCB i byggnader	Ks	64	2016	E	P
23. Utredda kemikalieanvändning, nya metoder och tekniska lösningar	Kfn	64	2014	P	H
24. Inventering och riskklassning av förorenade områden vid pågående verksamheter	Mbn	64	2016	P	P
25. Undersökningar av förorenade områden i riskklass 1 eller 2	Mbn	65	Tidplanen löper objektsvis	P	P

Åtgärder	Ansvar	Sida	Startår	Genomförande 2014	Genomförande 2015
26. Efterbehandling och åtgärder vid förorenade områden	Mbn	65	Tidsplanen löper objektvis	E	E
27. Kommungemensamt dokument "Anslutning till kommunalt avlopp i Jönköpings län"	Tu	65	2014	G	
28. Öka kunskapen hos invånarna om farligt avfall	Tu	65	Löpande	G	
29. Översyn av kemikalieanvändningen	VEAB	65	2014	P	P
30. Förnya säkerhetsdatablad, öka kunskapen om bladen och upprätta en kemikalieförteckning	VSBö	66	2014	P	P

<b>5. Skyddande ozonskikt</b>					
31. Byta ut ozonpåverkande köldmedier	Ks	66	2014	H	G
32. Insamling av gamla kylar och frysar	Tu	66	Löpande	G	

<b>6. Säker strålmiljö</b>					
33. Öka tillgängligheten till skugga i offentliga miljöer för att minska riskerna för solskador	Bun, Ks, Kfn, Mbn, Tu, VSBö	66	2014	E	P
34. Mäta radonhalt i skolor och förskolor	Ks	66	2014	E	G
35. Informera om att sola säkert	Kfn	66	2014	P	H

<b>7. Ingen övergödning</b>					
36. Tillsyn och provning för att minska mängden inläckage och utläckage	Mbn	67	Löpande	P	H
37. Fortsatt inventering och åtgärder för att minska utsläppen från enskilda avlopp	Mbn	67	Löpande	P	P
38. Förbättringar av det kommunala ledningsnätet	Tu	67	Löpande	P	P
39. Framarbetande av dagvattenstrategi	Tu	67	2014	P	P

<b>8. Levande sjöar och vattendrag</b>					
40. Genomföra åtgärderna i vattenförvaltningens åt-	Ks, Mbn, Tu	67	Löpande	H	H



Åtgärder	Ansvar	Sida	Startår	Genomförande 2014	Genomförande 2015
gårdsprogram					
41. Restaurering av vattendrag enligt framtagna plan	Mbn	68	2015	P	H
42. Utbildning av entreprenörer i miljöhänsyn vid grävarbeten som påverkar vattenmiljöer	Tu	68	2014	E	E
43. Slamtransporter till sjöar och vattendrag ska minimeras	Tu	68	2014 och sedan löpande	P	H
44. Körskadors effekt på vattenmiljöer ska minimeras	Tu	68	Löpande	G	
45. Utveckla livsmiljön för den stationära örningen i Båramobäcken	Tu	69	2014	H	H

<b>9. Grundvatten av god kvalitet</b>					
46. Lokala miljö- och hälsoskyddsföreskrifter för större enskilda vattentäkter upprättas	Mbn	69	Löpande	E	E
47. Informationskampanj till fastighetsägare med enskilt vatten och avlopp	Mbn	69	När information material finns	E	G
48. Vattenskyddsområden för samtliga allmänna vattentäkter	Tu	69	Löpande	P	H
49. Upprätta kommunal vattenförsörjningsplan	Tu	69	2016	P	P

<b>10. Hav i balans samt levande kust och skärgård – ej aktuellt</b>					
	Utsläpp i Vaggeryds kommun kan påverka havsmiljön. Se miljömålen Giftfri miljö och Ingen övergödning.				

<b>11. Myllrande våtmarker</b>					
50. Information till markägare om samrådspålikt vid anläggande av väg i skogslandskap och nyttan med våtmarker – rutiner upprättas	Mbn	70	När information material finns	P	G
51. Guidningar på våtmarker	Mbn	70	Årligen	G	

<b>12. Levande skogar</b>					
52. Friluftsgårdsområdet i Vaggeryd och Grönelund i	Tu	70	Löpande	H	H

Åtgärder	Ansvar	Sida	Startår	Genomförande 2014	Genomförande 2015
Skillingaryd – tätortsnära mark där naturvärden utvecklas					
<b>13. Ett rikt odlingslandskap</b>					
53. Vägar för biologisk mångfald och bevarande av kulturarv	Tu	70	2014	E	P
<b>14. Storslagen fjällmiljö – ej aktuellt</b>					
<b>15. God bebyggd miljö</b>					
54. Förbättra avfallshandling och källsortering	Bun, Ks, Kfn, Sn	70	2014	H	H
55. Revidera grönstrukturplanerna	Ks, Mbn, Tu	71	2015	E	E
56. Genomföra IT-åtgärder som minskar energi- och resursförbrukningen	Ks, VEAB, VSBo	71	Löpande	P	P
57. Reglera temperaturen i bassängerna i Vaggeryds simhall var för sig	Ks, Kfn	72	2014	P	P
58. Planering av bebyggelsestruktur så att transportbehovet minimeras och så att resandet med kollektivtrafik, gång och cykel främjas	Ks, Mbn	72	Löpande	H	H
59. Verka för att Trafikverket elektrifierar bansträckan Värnamo-Jönköping och Vaggeryd-Nässjö, det s k Y:et	Ks	73	Löpande	P	P
60. Verka för en utveckling av kollektivtrafiken	Ks	74	Löpande	P	P
61. Utveckla miljöperspektiven i arbetet med fysisk planering och exploatering	Ks	74	2014 och sedan löpande	P	P
62. Verka för att Energikonator Norra Småland blir en aktiv part för kommunala projekt inom energi- och klimatområdet	Ks	74	2014 och sedan löpande	P	P
63. Utredda möjligheten att producera förnyelsebar energi	Ks	74	2014	P	P
64. Byta fjärrvärmecentralen i Fågelforsskolan	Ks	75	2013	P	H
65. Byta ventilationssystem/-aggregat i Sörgår-	Ks	75	2014	G	

Åtgärder	Ansvar	Sida	Startår	Genomförande 2014	Genomförande 2015
dens och Furugårdens äldreboende					
66. Byta ventilationsaggregat/-system på Hjortsjöskolan	Ks	75	2014	H	H
67. Energikartlägga och åtgärda ventilationssystem	Ks	75	2014 och sedan löpande	P	P
68. Inventera belysningsbeståndet	Ks	75	2014	H	G
69. Energikartläggningen fortsätter och driftoptimeringen utvecklas	Ks	76	Löpande	H	G
70. Ställa miljökrav vid kommunal nybyggnation och i boendeutvecklingsprojekt	Ks	76	2015	P	E
71. Utveckla och införa energibidrag till föreningsägda anläggningar	Kfn	77	2015	P	G
72. Ny belysning till elljusspåret i Vaggeryd	Kfn	77	2016	E	P
73. Upprätta en energieffektiviseringsplan för Movalla och Vaggeryds IP	Kfn	77	2014	E	P
74. Utveckla behovsbömdömningen i den fysiska planeringen	Mbn	77	2015	E	P
75. Energieffektivisering av gatubelysning	Tu	78	2016 och sedan löpande	P	P
76. Energieffektivisering inom tekniska kontorets verksamhet	Tu	78	Löpande	G	
77. Genomföra åtgärder enligt gång- och cykelvägplanen	Tu	78	2014	G	G
78. Insamling av organiskt matavfall och fastighetsnära insamling	Tu	78	Löpande	P	P
79. Anslutning av industri till fjärrvärmenätet, främst genom förtätning inom befintliga områden	VEAB	78	Löpande	P	P
80. Utveckla sortering och återvinning av material	VEAB	79	2014	P	G
81. Driftoptimering genomförs i kvarteret Staren, Rönnbäret och Saturnus	VSBö	79	2014	P	P
82. Energieffektivisera tvättstugornas torkrum	VSBö	79	2014	G	

Åtgärder	Ansvar	Sida	Startår	Genomförande 2014	Genomförande 2015
83. Fortsatta fönsterbyten	VSBo	79	Löpande	H	H
84. Energieffektivisera och miljöanpassa belysningen	VSBo	80	2014	P	H
85. Energiprestanda och miljökriterier vid nybyggnation och större renoveringar	VSBo	80	2014	E	E

<b>16. Ett rikt växt- och djurliv</b>					
86. Skötsel av det kommunala naturreservatet Östermoskogen	Tu	80	Löpande	G	
87. Inventering av träd i tätorter	Tu	80	2014 och sedan löpande	E	E

<b>17. Verksamhetsutveckling</b>					
88. Utveckla upphandlingen	Bun, Elverket, Ks, Kfn, Mbn, Sn, Tu, VSBO, VEAB	80	2014	P	H
89. Utveckla e-samhället	Bun, Elverket, Ks, Kfn, Mbn, Sn, Tu, VSBO, VEAB	81	Löpande	P	P
90. Utveckla och använda beställningssystemet för upphandlade varor och tjänster	Bun, Elverket, Ks, Kfn, Mbn, Sn, Tu	82	2014 och sedan löpande	P	P
91. Utveckla perspektivet Hållbar utveckling i undervisningen i enlighet med läroplanerna och kursplanerna för respektive verksamhet	Bun	82	Löpande	G	
92. Revidera ägardirektiven	Ks	83	2015	E	G
93. Miljödiplomering av företag och organisationer, miljonätverk och information	Näringslivsrådet	83	Löpande	G	
94. Utveckla miljöarbetet i vård- och omsorgsförvaltningens verksamheter	Sn	83	2014	P	P

<b>18. Kommunikation och beteendeförändring</b>					
95. Öka kunskapen om miljö och i synnerhet energi och klimat	Bun, Elverket, Ks, Kfn, Mbn, Sn, Tu, VSBo, VEAB	83	2014 och sedan löpande	P	P
96. Fenix genomför en årlig utställning om miljöfrågor	Bun	83	2014	P	P

Åtgärder	Ansvar	Sida	Startår	Genomförande 2014	Genomförande 2015
97. Kommunera kommunens miljöprogram inkl. riktlinjer samt mål och resultat till alla anställda	Ks	84	Löpande	P	P
98. Informera invånarna om miljö- och hållbarhetsfrågor	Ks	84	Löpande	P	P
99. Utveckla samarbetet med Energicentrum A6:s verksamhet	Ks	84	Löpande	P	P
100. Utveckla och marknadsföra bibliotekens Miljöhörnor	Kfn	84	Löpande	H	G
101. Informera kommuninvånarna om miljöenergi-, klimat- och naturfrågor	Mbn	85	Löpande	H	H
102. Sprida information om externa medel	Mbn	85	Årligen	H	G
103. Energikontor Norra Småland blir en resurs för kommunens företag inom energi- och klimatområdet	Näringslivsrådet	85	2014 och sedan löpande	P	P
104. Lyfta miljö- och hållbarhetsperspektivet i affärsutvecklingsarbetet med handel, service och besöksnäring	Näringslivsrådet	86	Löpande	P	P
105. Informera hyresgästerna om vardagliga och konkreta miljö- och energipartips	VSBo	86	2014 och sedan löpande	P	P

Genomförandegraden har ökat väsentligt under 2015 och det är glädjande. Andelen genomförda åtgärder 2015 är ca en tredjedel och hälften av åtgärderna är bedömda i de två högsta klasserna. Ökningen för de som är bedömda som genomförda eller mer än till hälften genomförda är från 22 procent 2014 till 49 % 2015.

Särskilt för löpande arbete är det många gånger svårt att bedöma genomförandegraden. Bedömningen blir då hur länge arbetet varit igång och hur pass förankrat och naturligt arbetet är i verksamheten. För 2015 är 23 st bedömda som påbörjade. Totalt är 41 % av åtgärderna är bedömda som påbörjade.

Endast 11 åtgärder eller 10 % är ännu inte påbörjade.

#### Åtgärdernas genomförandegrad 2015 (%)

Genomförda	31
Mer än till hälften genomförda	19
Påbörjade	41
Ej påbörjade	10

#### Åtgärdernas genomförandegrad 2015 (antal)

Startår för åtgärden enligt miljöprogrammet	Åtgärden är genomförd	Åtgärden är mer än till hälften genomförd	Åtgärden är påbörjad	Åtgärden är ej påbörjad	Summa
2013		1			1
2014	12	7	14	2	35
2015	4	1	2	2	9
2016			4	2	6
Löpande	15	11	23	5	54
Summa	31	20	43	11	105

## Åtgärder

### Begränsad klimatpåverkan

#### 1. Utbilda för att miljöanpassa transporterna

Flera utbildningstillfällen (8 st) genomfördes 2014 och 160 personer deltog (steg 1). Steg 2 handlade om att arbetsplatspecifika handlingsplaner skulle tas fram för att genomföra förbättringsförslagen som identifierats i steg 1. Vid årsskiftet 2014/2015 hade 15 handlingsplaner färdigställt i förvaltningar och kommunala bolag bl a i gata- och parkavdelningen, va- och renhållningsavdelningen, VSBo, funktionshinderomsorgen.

I januari 2016 har miljöstrategen påmint ansvariga förvaltningschefer/vd:ar att de bör följa upp vad som hittills genomförts och att de bör uppdatera planerna.

G= Åtgärden är genomförd.

Ansvar: Kommunstyrelsen ansvarar för de gemensamma utbildningstillfällena – steg 1. Steg 2 ansvarar Elverket, Kommunstyrelsen, Kultur- och fritidsnämnden, Miljö- och byggnämnden, Socialnämnden, Tekniska utskottet, VEAB och VSBo för.

#### 2. Utbilda i sparsam körning

G= Åtgärden är genomförd 2014.

Ansvar: Barn- och utbildningsnämnden, Elverket, Kommunstyrelsen, Kultur- och fritidsnämnden, Miljö- och byggnämnden, Socialnämnden, Tekniska utskottet, VEAB, VSBo.

#### 3. Mötas utan att resa

Åtgärden handlar om att nyttja ny teknik och på så sätt minska transporter och utsläpp. Att mötas utan att resa sparar också arbetstid.

Test av digitalt system (MS Lync) har inte hunnits med under 2015. Under Q1 kommer däremot tester att påbörjas med Skype for business för att möjliggöra enklare kommunikation och möten inom kommunen och med andra organisationer. Diskussion sker också med andra kommuner m fl i länet i syfte att driva frågan framåt och att hitta gemensamma bra lösningar.

P= Åtgärden är påbörjad.

Ansvar: Barn- och utbildningsnämnden, Elverket, Kommunstyrelsen, Kultur- och fritidsnämnden, Miljö- och byggnämnden, Socialnämnden, Tekniska utskottet, VEAB, VSBo

#### 4. Öka andelen miljöanpassade fordon

Av fordonsflottan på 89 fordonen (lätta lastbilar och personbilar) är 25 st miljöbilar (28 %). Målet är 75 % år 2020.

Av miljöbilarna drivs 11 st med alternativa drivmedel: 10 st med etanol och en elbil. Detta motsvarar 12 % av fordonsflottan. Målet är 50 % år 2020.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Miljöbilar (%)	18	22	25	30	28	28
– varav drivs med förnybara/alternativa drivmedel (%)	14	9	7	6	11	12

Uppdraget till verksamheterna är att vid köp, leasing eller hyra välja så lätta och energieffektiva fordon som möjligt. Förnybara/alternativa drivmedel är förstahandsvalet. Elfordon eftersträvas. Avancerad kravnivå för fordon ska användas.

Omställningen till en fossiloberoende fordonsflotta går långsamt målen behöver brytas ner på förvaltnings- och bolagsnivå samt att det behövs en utbytesplan. Till utbytesplanen behöver också knytas frågan om investeringar i en ändamålsenlig elladdinfrastruktur.

P = Åtgärden är påbörjad.

Ansvar: Barn- och utbildningsnämnden, Elverket, Kommunstyrelsen, Kultur- och fritidsnämnden, Miljö- och byggnämnden, Socialnämnden, Tekniska utskottet, VEAB, VSBo

##### **5. Minska miljöpåverkan från varudistribution**

Upphandlingsenheten uppmanar verksamheterna i samband med informations- och utbildningsträffar att minska och undvika små beställningar. Någon återrapportering till verksamheterna är inte gjord men ligger i planeringen för första halvåret 2016.

H=Åtgärden är mer än till hälften genomförd.

Ansvar: Barn- och utbildningsnämnden, Elverket, Kommunstyrelsen, Kultur- och fritidsnämnden, Miljö- och byggnämnden, Socialnämnden, Tekniska utskottet, VEAB, VSBo

##### **6. Miljöanpassa de privata transporter till och från fritidsaktiviteter**

Arbetet med att nå ut med budskapet att miljöanpassa de privata transporter till och från fritidsaktiviteter är inte påbörjat. Frågan är svår och det är inte enkelt att få tillstånd en förändring av ett invant beteende att som vuxen ta bilen till träningen eller att skjutsa barnen till träningen. Åtgärden ska påbörjas 2016.

E= Åtgärden är inte påbörjad.

Ansvar: Kommunstyrelsen, Kultur- och fritidsnämnden, Tekniska utskottet

##### **7. Använda ursprungsmärkt förnybar el**

Till tekniska utskottets verksamheter och fastighetsenhetens lokalbestånd köps fr o m hösten 2015 ursprungsmärkt förnybar el inom elhandelsavtalet med Vaggeryds Energi AB.

VEAB började köpa ursprungsmärkt förnybar el 2012 och fr o m 2014 köper VSBo Bra Miljöval el (ursprungsmärkt förnybar el).

De elhandelsavtal som återstår är de för objekt inom tekniska kontorets och fastighetsenhetens verksamheter som man har med andra än Vaggeryds Energi AB samt de avtal som socialnäm-

den har med privata fastighetsägare. Dessa elmängder är i förhållande till det som nu gått över till ursprungsmärkt förnybart mycket små/marginella.

H= Åtgärden är mer än till hälften genomförd.  
Ansvar: Kommunstyrelsen, tekniska utskottet och socialnämnden.

#### **8. Verka för att biogasmack etableras i kommunen**

Energikontor Norra Småland beviljades externa medel i juni 2015 till det regionala projektet Kraftsamling Biogas II. Projektet ska pågå t o m oktober 2018. Länsprojektet ökar möjligheterna för en etablering av biogas-/fordonsgasmack även i Vaggeryds kommun.

Kommunen behöver ta kontakt med projektledningen under 2016 och där driva intresset av att det etableras ett tankställe för biogas i kommunen. Tänkbar plats är vid Götaström (Preem) eller vid den södra infarten till Skillingaryd (Statoil).

P= Åtgärden är påbörjad.  
Ansvar: Kommunstyrelsen

#### **9. Utredda möjligheten för anslutning till Värnamo kommuns varudistributionscentral**

Enligt kommundirektör Bengt-Olof Magnusson är det inte aktuellt för kommunen att ansluta sig till Värnamos distributionscentral.

E= Åtgärden är inte påbörjad.  
Ansvar: Kommunstyrelsen

#### **10. Utredda utökning av den kommunala bilpoolen**

Kommunens bilpool, som administreras av serviceenheten, har två dieseldrivna bilar. Under slutet av 2015 har det förts diskussioner om att utöka poolen med en elbil. I början av 2016 beställdes elbilen via den leverantör som kommunen har hyrbilsavtal med och bilen levereras i maj 2016.

Det har också diskuterats möjligheten att införa ett digitalt bokningssystem där det ingår en reseplanerare som inkluderar kollektivtrafiken. Syftet med detta är att med kollektivtrafiken tillgänglig i samma system som bilbokning ökar sannolikheten att välja annat alternativ än bilen. Beslut har tagits om att för närvarande avvakta men att följa frågan då det verkar mycket intressant.

Fortsatt fokus behövs på att få användning av egen bil i tjänsten att minska och att få fler fossilfria fordon och transportern i organisationen. Ett led i detta är den energideklaration som görs av kommunkoncernens fordon inom projektet Green Charge Sydost II. Resultatet presenteras i mitten av februari 2016.

P= Åtgärden är påbörjad.  
Ansvar: Kommunstyrelsen

#### **11. Verka för ökad andel vindkraft med lokalt ägande**

Under året har det inte förts några diskussioner med projektägare till planerade vindkraftsanläggningar om lokalt ägande.

E= Åtgärden är inte påbörjad.  
Ansvar: Kommunstyrelsen

#### **12. Ersätta olja med jordvärme på Båramo gård**



Åtgärden är genomförd 2014.  
Ansvar: Kommunstyrelsen

### 13. Effektivisera hemtjänstresorna

Inom hemtjänsten har körsträckan minskat med 7,1 % under 2015 jämfört med 2014. Målsättningen för hemtjänsten är att minska med 15 % bland som en följd av att man införde nyckelfritt hösten 2014. Totalt inom hela vård och omsorg har körsträckan minskat med 3,9 %.

Samtliga begärda handlingsplaner är inkomna förutom från hemtjänsten och hälsosjukvården. En elbil är beställd till hemtjänsten hösten 2015 men den har ännu inte levererats.

P= Åtgärden är påbörjad.  
Ansvar: Socialnämnden

## Frisk luft

### 14. Kontrollera luftkvaliteten

Den första treårsperioden för samordnad luftkvalitetskontroll, 2013-2015, är nu avslutad. SMHI har utvärderat 3-årsperioden och lämnat en rapport. I tabellen nedan sammanfattas resultatet från mätningar och beräkningar.

Beräkningarna visar att den nedre utvärderingströskeln för partiklar (PM10) har överträts i flera kommuner under åren, bl a Vaggeryds kommun år 2010. När det gäller mätningarna är det bara Jönköping som haft överträdelser.

*Tabell A Sammanställning av i vilken mån överskridande noterats av MKN (rött), ÖUT (orange) eller NUT (gul). Grönt anger att varken utvärderingströskel eller MMål överskreds. Tabellen baseras på alla de tre studerade luftföroreningskomponenterna och visar utfallet för den ogynnsammaste.*

	Mätningar		Beräkningar		
	2013	2014	2010	2012	2014
Aneby	-				
Eksjö	-		NUT	NUT	NUT
Gislaved	-		ÖUT	NUT	NUT
Gnosjö	-				NUT
Habo	-				
Jönköping	ÖUT	NUT	MKN	ÖUT	ÖUT
Mullsjö	-				
Nässjö	-		ÖUT	NUT	NUT
Sävsjö	-				
Tranås	-		NUT	NUT	NUT
Vaggeryd	-		NUT		
Vetlanda	-		NUT	NUT	NUT
Värnamo	-		NUT	NUT	NUT

Källa: SMHIs rapport nr 2015-53 Uppföljning av luftkvaliteten i Jönköpings län  
Sammanställning och utvärdering av mätningar och beräkningar avseende tre år till och med 2014"

Alla rapporterna finns att läsa på Jönköpings läns luftvårdsförbunds hemsida.  
[www.luftvardsforbundet.se](http://www.luftvardsforbundet.se)

Avtalet med Jönköpings läns luftvårdsförbund har förnyats och gäller 2016-2017. Beräkningar ska genomföras årligen i alla kommuner och dessutom genomförs kontinuerligt mätningar i Jönköping. För framtiden är det viktigt att det sker en samverkan med gatudriften i kommunen eftersom uppgifter på trafikflöde behövs vid luftkvalitetsberäkningarna.

G=Åtgärden är för 2014 bedömd som genomförd och fortsätter som ett löpande arbete.  
Ansvar: Miljö- och byggnämnden

### 15. Tvåtaktmotorer ersätts med fyrtaktare

Under 2015 har inga tvåtaktsmotorer bytts ut mot några andra alternativ.

E= Åtgärden är inte påbörjad.

Ansvar: VSBo

## Bara naturlig försurning

### 16. Fortsatt ytvattenkalkning

G= Åtgärden är för 2014 bedömd som genomförd och fortsätter som ett löpande arbete.

Ansvar: Miljö- och byggnämnden

### 17. Kalkeffektuppföljning

G= Åtgärden är för 2014 bedömd som genomförd och fortsätter som ett löpande arbete.

Ansvar: Miljö- och byggnämnden

## Gifrfri miljö

### 18. Minska exponering av skadliga kemiska ämnen i förskola och skola

Miljön i både förskolor och skolor måste så långt möjligt vara fri från skadliga kemiska ämnen. Skadliga ämnen kan förekomma i produkter som leksaker, inredning, elektroniska produkter, i textilier m m. Det är ett komplext och svåröverskådligt ämnesområde och kunskapen behöver öka.

De delområde som nämns i åtgärden och som särskilt bör uppmärksammas (a-d) bedöms vara genomförda och sker därefter löpande.

- a) Upphandling och inköp
- b) Barnmiljö- och elevmiljöerond
- c) Städning
- d) Renovering och nybyggnation

Åtgärdens intention om att minska den kemiska exponeringen och en gifrfri miljö kan dock inte anses vara uppfylld. Förskolan har påbörjat arbetet med ”Gifrfri förskola”.

P=Åtgärden är påbörjad.

Ansvar: Barn- och utbildningsnämnden och Kommunstyrelsen

### 19. Ekologiska livsmedel i kostorganisationen

Delåtgärd a) Målsättningen i Miljöprogrammet är att minst 34 % av livsmedelsbudgeten för kostorganisationen skall utgöras av inköp av ekologiska livsmedel.

2015 års resultat visar att livsmedelsbudgeten utgjordes av 41 % ekologiska livsmedel.

	Ekologiska livsmedel av livsmedelsbudgeten (%)
2010	20
2011	24
2012	27
2013	34
2014	36
2015	41

Delåtgärd c) syftar till att vidareutveckla livsmedelsupphandlingarna.

Livsmedel upphandlades 2015 och ett nytt avtal trädde i kraft 1 september 2015. Hela upphandlingen delades upp i 35 varugrupper. Kommunen har fått in 4 leverantörer – 1 huvudgrossist samt 3 grossister.

Grossisterna kommer från Värnamo, Nässjö och Skillingaryd. I upphandlingen ställdes miljökrav framtagna av Konkurrensverket, på basnivå p.g.a. väldigt få framtagna krav på avancerad nivå. För att öka andel inköpta ekologiska varor valde man att byta ut konventionella ägg mot ekologiska och även standard- och mellanmjölk byts ut mot ekologisk mjölk.

G= Åtgärden är genomförd och sker nu som ett löpande arbete.  
Ansvar: Barn- och utbildningsnämnden och Kommunstyrelsen

#### **20. Minska användningen av kreosotstolpar inom eldistributionen**

Kreosotimpregnerade stolpar minskar när luftledning ersätts med markförlagd kabel. I vissa fall kommer stolpar att behöva användas även framöver och då kommer de att vara av komposit eller järn.

Under 2015 har  
308 st kreosotstolpar tagits ned och ersatts med kabel  
9 st gårdsbelysningsstolpar av järn är uppsatta mot tidigare kreosotstolpar

Alla nya gårdsbelysningsstolpar blir järnstolpar fortsättningsvis.

H= Åtgärden är mer än till hälften genomförd.  
Ansvar: Vaggeryds Elverk

#### **21. Filtrering av vatten i transformatorgropar**

G= Åtgärden är genomförd 2014 och sker nu löpande.  
Ansvar: Vaggeryds Elverk

#### **22. Inventera och åtgärda PCB i byggnader**

Inventeringen och rapport är klar. PCB har påträffats i Hjortsjöskolan (mindre mängd) och i Fågelforskskolan (vissa mjukfogar). PCB ska enligt lag saneras och planeringen för detta har påbörjats.

P= Åtgärden är påbörjad.  
Ansvar: Kommunstyrelsen

#### **23. Utredda kemikalieanvändning, nya metoder och tekniska lösningar**

Inventering av kemikalier och kemiska produkter i Sim- och Sporthallarna har genomförts sommaren 2015. Utfasning har skett av de kemiska produkter som bedöms som farliga och som inte används frekvent. Arbetet med att fasa ut fler kemikalier kommer att ta mer fart under våren 2016. För att i fortsättningen hantera kemikalieförteckning, utfasning av kemikalier och inte minst för att se till att inte nya olämpliga kemiska produkter tas in i verksamheten kan det krävas ett digitalt kemikaliehanteringsprogram som kan användas av alla enheter i kommunkoncernen.

Utredning av tekniska lösningar är delvis gjort i den utredningen som är gjord angående renovering i Vaggeryds simhall.

H= Åtgärden är mer än till hälften genomförd.  
Ansvar: Kultur- och fritidsnämnden

#### **24. Inventering och riskklassning av förorenade områden vid pågående verksamheter**

I arbetet med förorenad mark har under 2015

- 1 st MIFO fas 1-inventering vid pågående verksamhet avslutats
- 7 st MIFO fas 1-inventeringar gällande nedlagda deponier avslutats

Totalt är nu 16 MIFO fas 1-inventeringar avslutade.

P= Åtgärden är påbörjad

Ansvar: Miljö- och byggnämnden

#### **25. Undersökningar av förorenade områden i riskklass 1 eller 2**

Under 2015 har 2 företag förelagts att inkomma med provtagningsplaner gällande MIFO fas 2. 4 provtagningsplaner har redovisats för miljö- och byggnämnden. Miljö- och byggnämnden har granskat provtagningsplanerna och förelagt om provtagning i två fall. Två rapporter med resultat från provtagningar redovisades under 2015.

P= Åtgärden är påbörjad.

Ansvar: Miljö- och byggnämnden

#### **26. Efterbehandling och åtgärder vid förorenade områden**

Under 2015 har det inte påbörjats några efterbehandlingar eller åtgärder vid förorenad mark. Tidplanen ska ses objektsvis och åtgärden genomförs när det konstaterats att objekt ska efterbehandlas. Hänger samman med åtgärd 24 och 25.

E= Åtgärden är inte påbörjad.

Ansvar: Miljö- och byggnämnden

#### **27. Kommungemensamt dokument "Anslutning till kommunalt avlopp i Jönköpings län"**

G= Åtgärden är genomförd 2014.

Ansvar: Tekniska utskottet

#### **28. Öka kunskapen hos invånarna om farligt avfall**

G= Åtgärden är för 2014 bedömd som genomförd och sker sedan som ett löpande arbete.

Ansvar: Tekniska utskottet

#### **29. Översyn av kemikalieanvändningen**

Upprättande av kemikalieförteckning har påbörjats och kommer fortlöpa under 2016.

P= Åtgärden är påbörjad.

Ansvar: Vaggeryds Energi

#### **30. Förnya säkerhetsdatabliden, öka kunskapen om bladen och upprätta en kemikalieförteckning**

Säkerhetsdatabliden uppdateras på så sätt att varje gång en produkt beställs skickas ett säkerhetsdatablad med produkten. Man plockar då bort det gamla säkerhetsdatabladet och lägger till det nya, på så sätt har man alltid ett aktuellt säkerhetsdatablad.

Man ser sedan till att säkerhetsdatabliden finns i det utrymme där produkterna förvaras. Eftersom personalen själva byter ut säkerhetsdatabliden har de vetskapen om att de finns och var de finns.

Samtliga utrymmen där det förvaras kemikalier och kemiska produkter är inventerade sommaren 2015 och kemikalierna har förts in i en kemikalieförteckning. Förteckningen innehåller produktnamn på kemikalierna och vilka kemiska ämnen som ingår i produkterna. Syftet med kemikalieförteckningen är att man ska ha en överblick över vilka kemikalier som används, hur mycket som används per år samt andra uppgifter som enligt lagkrav ska ingå i kemikalieför-

teckningen. I samband med inventeringen sommaren 2015 rensades också kemiska produkter bort från verksamheten och lämnades till återvinningscentralen för destruktion.

För att i fortsättningen hantera kemikalieförteckning, utfasning av kemikalier och inte minst för att se till att inte nya olämpliga kemiska produkter tas in i verksamheten kan det krävas ett digitalt kemikaliehanteringsprogram. Ett kemikaliehanteringsprogram kan vara gemensamt och användas av alla enheter i kommunkoncernen.

P= Åtgärden är påbörjad.  
Ansvar: VSBo

## Skyddande ozonskikt

### 31. Byta ut ozonpåverkande köldmedier

Kylanläggningen i Skillingaryds vårdcentral (medicinkyl med 600 gram HCHC) är konverterad under 2015. Ingen kylanläggning med HCFC-köldmedier finns därmed kvar i vårt fastighetsbestånd.

G= Åtgärden är genomförd.  
Ansvar: Kommunstyrelsen

### 32. Insamling av gamla kylar och frysar

G= Åtgärden är för 2014 bedömd som genomförd och sker sedan som ett löpande arbete  
Ansvar: Tekniska utskottet

## Säker strålmiljö

### 33. Öka tillgängligheten till skugga i offentliga miljöer för att minska riskerna för solskador

För att öka kunskapen om problematiken och initiera samverkan har två arbetsgruppsmöten genomförts i augusti-september 2015 med representanter från fysisk planering, barn- och utbildningsförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen samt miljöstrategen. Därefter har tiden inte räckt till för att driva åtgärden vidare. Fastigetsenheten och tekniska kontoret ska också involveras.

P= Åtgärden är påbörjad.  
Ansvar: Barn- och utbildningsnämnden, Kultur- och fritidsnämnden, Kommunstyrelsen, Miljö- och byggnämnden, Tekniska utskottet, VSBo. Kommunstyrelsen initierar samverkan.

### 34. Mäta radonhalt i skolor och förskolor

Radoninventeringen är gjord 2015 och rapporten är klar. Inga halter av radon över riktvärdet har kunnat påvisas i någon av våra skolor och förskolor.

Det återstår att rapportera resultaten till miljö- och byggnämnden.

G= Åtgärden är genomförd.  
Ansvar: Kommunstyrelsen

### 35. Informera om att sola säkert

Ungdomsverksamheten på kultur- och fritidsförvaltningen har utbildat feriepraktikanterna för Sommarkul i ”sola säkert”. En liten folder togs fram om sunda solvanor som användes som informationsmaterial. Ungdomarna visade stort intresse för frågan. Ett 80-tal badgäster har man haft dialog med på Hjortsjöbadet i Vaggeryd. Badvädret var tyvärr inte det allra bästa sommaren 2015. Därför blev det endast tre informationstillfällen.

Under 2016 kommer arbetet med ”sola säkert” att fortsätta i samverkan med Sommarkul och projektet kommer få en mer framskjuten roll med en bredare utbildning av feriepraktikanterna samt en tydligare struktur av hur informations-spridningen ska genomföras. Under 2016 kommer det även att tryckas upp ”sola säkert t-shirts” som feriepraktikanterna ska bära vid informations-tillfällena, för att tydligöra projektet.

I våra solarier i Vaggeryds och Skillingaryds simhallar finns det information från Strålskydds-myndigheten om vilka risker m m det finns med att sola.

Vid badplatserna finns ingen information uppsatt.

H= Åtgärden är mer än till hälften genomförd.  
Ansvar: Kultur- och fritidsnämnden

## Ingen övergödning

### **36. Tillsyn och prövning för att minska mängden inläckage och utläckage**

Miljö- och byggförvaltningen har 2015 deltagit i Miljösamverkan F's tillsynsprojekt gällande avloppsledningar och pumpar. Pumpstationer och ledningsnät tillhörande Skillingaryds avloppsreningsverk har tillsynats. Till Skillingaryds avloppsreningsverk leds avlopp från Klevs-hult, Vaggeryd, Byarum och Hok.

H= Åtgärden är mer än till hälften genomförd.  
Ansvar: Miljö- och byggnämnden

### **37. Fortsatt inventering och åtgärder för att minska utsläppen från enskilda avlopp**

Arbetet med de enskilda avloppen fortsätter men eftersom det inte finns tillräckligt med perso-nella resurser på miljöskydd går det långsamt. Under 2015 har en avloppsanläggning invente-rats.

Arbetet med redan inventerade anläggningar har fortsatt. Miljö- och byggnämnden har förbjudit användning av 12 bristfälliga avloppsanläggningar. 22 bristfälliga avloppsanläggningar har åtgärdats. Ytterligare 3 fastighetsägare har ansökt om att få anordna nya anläggningar men ännu inte vidtagit åtgärder.

P= Åtgärden är påbörjad.  
Ansvar: Miljö- och byggnämnden

### **38. Förbättringar av det kommunala ledningsnätet**

Det kommunala ledningsnätet har under året åtgärdats på följande sträckor:

- I samband med relining av avloppsledningar på Boarpsvägen 2014 har ytterligare servi-ser bytts ut 2015.
- På Jönköpingsvägen i Vaggeryd har 35 meter avloppsledning byts ut.
- På Lagastigen i Byarum har förnyelsearbetet påbörjats i december 2015 med att 50 me-ter bytts ut. Ytterligare 500 meter planeras att bytas ut under 2016.

Utredning om inläckage i avloppsledningssystemet i Bondstorp har genomförts under 2015. Åtgärder planeras nu under 2016.

Utredning med hjälp av filmning av avloppsledningar har genomförts i Hok under 2015 för att i framtiden kunna separera dagvatten och spillvatten från fastigheter.

Behovet av att förnya det kommunala spillvattennätet är stort, allt ifrån åtgärder i avloppsvattennätet som måste ske nu, till de åtgärder som behöver ske under de kommande 50 åren.

P= Åtgärden är påbörjad.

Ansvar: Tekniska utskottet

### **39. Framarbetande av dagvattenstrategi**

Länsstyrelsen har tillsammans med kommunerna tagit fram en dagvattenguide som var klar i oktober 2015. Första delen i åtgärden är därmed klar. Kommunens dagvattenstrategi kommer att utgå från länsstyrelsens guide och tas fram i samband med, och inom VA-planarbetet.

P=Åtgärden är påbörjad.

Ansvar: Tekniska utskottet

## **Levande sjöar och vattendrag**

### **40. Genomföra åtgärderna i vattenförvaltningens åtgärdsprogram**

Det är angeläget att de politiska och tjänstemannaledningarna i berörda verksamheter avsätter resurser så att kommunåtgärderna i vattenförvaltningen genomförs och miljökvalitetsnormerna kan nås. I åtgärdsprogrammet finns 6 kommunåtgärder vars resultat årligen rapporteras årligen till vattenmyndigheten.

- Miljö- och byggnämnden ansvarar för åtgärder som berör tillsyn och prövning. Ett exempel på åtgärd är om kommunen har hög skyddsnivå i områden som riskerar att inte uppnå god status. Ett annat är frågan om tillsynsmyndigheten tar hänsyn till miljökvalitetsnormerna för vatten.
- Tekniska kontoret ansvarar för att genomföra och rapportera kring vattenskyddsområden och vatten- och avloppsplanering.

Åtgärdsprogrammen genomförs i 6-årscykler och ett nytt åtgärdsprogram planeras starta 2016. Det har dock skett förseningar på grund av överklagande så det nya programmet har ännu inte antagits.

Kunskapen om problemen behöver öka inom kommunen. Det finns också behov av att öka kunskapen om vattenförvaltningen och miljökvalitetsnormerna som sådana.

H= Åtgärden är mer än till hälften genomförd.

Ansvar: Kommunstyrelsen, miljö- och byggnämnden, tekniska utskottet

### **41. Restaurering av vattendrag enligt framtagen plan**

Provfiske har skett i 9 sjöar i kommunen under 2013 och 2014.

	<b>Ekologisk status - fisk</b>
Brandsjön	Måttlig
Juddesjö	Måttlig
Långvattnet	Otillfredsställande
Voxtorpasjön	Måttlig
Östersjön	Måttlig
Hällesjö	God
Långserumssjön	Måttlig
Ryasjön	God
Öregöl	Måttlig

Mer information om resultaten finns att hämta i rapporterna ”Nätprovfiske i Jönköpings län 2013” (meddelande nr 2015:42) och ”Nätprovfiske i Jönköpings län 2014” (meddelande nr 2015:43).

Återintroduktion av mört och flodkräfta skedde 2008, 2009 och 2010 i sammanlagt 10 sjöar i Vaggeryds kommun. Under 2012-2014 genomfördes nätprovfiske. Kvar att provfiska är Västersjön (tror vi). För Vaggeryds kommuns del innebär åtgärden framförallt att länsstyrelsen, i samverkan med kommunen återintroducerar mört och provfiskar för att följa upp resultaten. Andra fysiska åtgärder som anläggande av lekbottnar och skapande av faunapassager är ett kommunalt ansvar, där samverkan sker med länsstyrelsen.

H= Åtgärden är mer än till hälften genomförd.  
Ansvar: Miljö- och byggnämnden

**42. Utbildning av entreprenörer i miljöhänsyn vid grävarbeten som påverkar vattenmiljöer**  
Inga utbildningar finns och länsstyrelsen har inte hållit någon under året så åtgärden har inte kunnat uppfyllas.

E= Åtgärden är inte påbörjad.  
Ansvar: Tekniska utskottet

**43. Slamtransport till sjöar och vattendrag ska minimeras**  
Sedimentationsfällor har anlagts 2015 i samband med utbyggnad av kommunalt VA i Bondstorp.  
Sedimentationsfällor anläggs när arbete sker vid vattendrag dock finns ingen dokumenterad rutin för detta.

Rutin ska formuleras.

H= Åtgärden är mer än till hälften genomförd.  
Ansvar: Tekniska utskottet

**44. Körskadors effekt på vattenmiljöer ska minimeras**  
G= Åtgärden är för 2014 bedömd som genomförd och sker löpande.  
Ansvar: Tekniska utskottet

**45. Utveckla livsmiljön för den stationära öringen i Båramobäcken**  
Kontroll av trummor sker regelbundet. Växtplantering av vedartade växter har genomförts under hösten 2015.

Elfiskeuppföljning genomfördes 2013 och ny elfiskuppföljning behöver ske 2016.

H= Åtgärden är mer än till hälften genomförd.  
Ansvar: Tekniska utskottet

## **Grundvatten av god kvalitet**

**46. Lokala miljö- och hälsoskyddsföreskrifter för större enskilda vattentäkter upprättas**  
Bedömning ska ske huruvida de lokala föreskrifterna ska ändras för att vara i linje med gällande lagstiftning. Syftet med åtgärden är att skydda större enskilda vattentäkter som har ett uttag på mer än 10 kubikmeter per dygn eller som försörjer fler än 50 personer. Tre anläggningar finns i denna grupp: Hooks Herrgård, Hapimag och Stiftsgården Tallnäs.



E= Åtgärden är inte påbörjad  
Ansvar: Miljö- och byggnämnden

#### **47. Informationskampanj till fastighetsägare med enskilt vatten och avlopp**

Eget informationsmaterial har tagits fram och skickats per brev (ca 1390) till alla hushåll i Vaggeryds kommun som har tömning av slamavskiljare (enskilt avlopp). I samband med informationen hade de två större laboratorierna kampanjpris på analyser av dricksvatten efter önskemål från miljö- och byggförvaltningen.

G= Åtgärden är genomförd.  
Ansvar: Miljö- och byggnämnden

#### **48. Vattenskyddsområden för samtliga allmänna vattentäkter**

Vattenskyddsföreskrifter för Vaggeryds respektive Skillingaryds vattentäkt är tidigare fastställda 2007. Utkast till vattenskyddsområden för Bondstorps och Åkers vattentäkter är framtagna. Det råder dock osäkerhet kring huruvida Länsstyrelsen är villig att fastställa dessa. Länsstyrelsen rekommenderar kommunerna att själva fastställa sina vattenskyddsområden så länge de helt och hållet ligger inom den egna kommunens gränser.

H= Åtgärden är mer än till hälften genomförd.  
Ansvar: Tekniska utskottet

#### **49. Upprätta kommunal vattenförsörjningsplan**

Arbetet med en långsiktig strategi för vattenförsörjningen, en vattenförsörjningsplan, har inte påbörjats ännu. Det sker inom VA-planarbetets tre delar: VA-översikt, VA-policy och VA-plan, samt under arbetet med att anlägga nytt vattenverk i Vaggeryd. VA-översikten är fastställd hösten 2015 och VA-policyn är på remiss i början av 2016.

P= Åtgärden är påbörjad.  
Ansvar: Tekniska utskottet

## **Myllrande våtmarker**

#### **50. Information till markägaren om samrådspått vid anläggande av väg i skogslandskapet och nyttan med våtmarker – rutin upprättas**

Informationen om samrådspått har förtydligats och finns på Skogsstyrelsens hemsida <http://www.skogsstyrelsen.se/Aga-och-bruka/Skogsbruk/Skota-skog-/Skogsbilvagar/>.

Om det är en väg som har skogsbrukssyften ska sökanden bara samråda med Skogsstyrelsen. För alla andra vägar har kommunen och Länsstyrelsen ansvaret t ex vid tåkter och vindkraftverk (vem av dem beror på storlek och omfattning på ingreppet).

G= Åtgärden är genomförd.  
Ansvar: Miljö- och byggnämnden

#### **51. Guidningar på våtmarker**

G= Åtgärden är för 2014 bedömd som genomförd och fortsätter nu löpande som en årlig aktivitet.

Ansvar: Miljö- och byggnämnden

## **Levande skogar**

#### **52. Friluftgårdssområdet i Vaggeryd och Grönelund i Skillingaryd – tätortsnära mark där naturvärden utvecklas**

Informationsskylt om området är uppsatt vid Friluftsgården i Vaggeryd. Avtal om slåtter med mera, under fem år, har tecknats för området. Inga fler åtgärder planeras.

Tekniska kontoret rapporterar inte om det skett någon dialog om Grönelundsområdet.

H= Åtgärden är mer än till hälften genomförd och sker löpande.

Ansvar: Tekniska utskottet

## Ett rikt odlingslandskap

### 53. Vägar för biologisk mångfald och bevarande av kulturarv

Tekniska kontoret har fortfarande inte fått något underlagsmaterial från länsstyrelsen, eller någon inbjudan till träff. Länsstyrelsen jobbar med frågan men inte enligt ursprungsplanen.

Tekniska kontoret beaktar natur- och kulturvärden vid anläggande av vägar (gång, cykel, fordon). I samband med midsommarslåttarna har ytor lämnats där vi vet nattviolen blommar.

P= Åtgärden är påbörjad.

Ansvar: Tekniska utskottet

## God bebyggd miljö

### 54. Förbättra avfallshanteringen och källsorteringen

*Kommunstyrelsens ansvarsområde:*

Fastighetsenheten har under året beställt, och det har verkställts, ytterligare avfallsfraktioner för sortering av förpackningar. Denna förbättring är ett stort framsteg i att bli mer trovärdiga i det interna miljöarbetet.

Upphandling av ny källsorteringsentreprenör gjordes under våren och det nya avtalet trädde i kraft 1 maj 2015. I och med det har JRAB efterträtt STENA.

Det som återstår är att få JRABs dekalering på alla kärl, att sprida ett infoblad om sorteringen med JRABs dekalering och logga, jobba mer med informationen till personalen samt att följa upp så volym, hämtningsintervall m m är korrekta.

*Socialnämndens ansvarsområde:*

Inför 2015 bestämdes att följande skulle genomföras på vård- och omsorgsboenden:

1. Källsorteringen flyttas till en gemensam och tydlig sorteringsplats. All tidigare källsortering i eventuella soprum förflyttas till den gemensamma sorteringsplatsen.
2. Soprummen används endast för att husera hushållsavfallet.
3. Kärlens volym, antal och hämtningsintervall anpassas utefter verksamhetens behov.
4. Tillgång till informationsmaterial (bl.a. ett källsorteringsblad samt en källsorteringshandbok) framarbetat av källsorteringsentreprenören.
5. Möjlighet för verksamheterna att sortera wellpapp, kontorspapper/tidningar, pappers-, plast-, metall- och glasförpackningar i kärl med abonnemang för tömning.

Detta har genomförts under 2015 och källsorteringen fungerar bra. Vid kontroller kan ses att Sörgården har utvecklats bäst. Alla personal är där medvetna om ansvar, sortering och tömning. Det finns engagerade miljöombud.

Furugården behöver dock förbättra rutinerna ytterligare. Det nya avtalet under året ledde till vissa inkörningsproblem.

*Kultur- och fritidsnämndens ansvarsområde:*

Ungdomsverksamheten har under året arbetat med att hitta bra behållare och de har infört viss källsortering. De har prioriterat burkar och flaskor med pant, samt plast. Att förbättra källsorteringen i flertalet verksamheter som t ex biblioteken ingår i förvaltningens miljöhandlingsplan.

H= Åtgärden är mer än till hälften genomförd.

Ansvar: Kommunstyrelsen ansvarar för fastighetsenhetens del. Barn- och utbildningsnämnden, Kultur- och fritidsnämnden och Socialnämnden för respektive verksamhet.

#### **55. Revidera grönstrukturplanerna**

Något uppdrag har inte lämnats. Externa medel kan sökas hos länsstyrelsen. Sista ansökningsdag är 1 december.

E= Åtgärden är inte påbörjad.

Ansvar: Kommunstyrelsen, miljö- och byggnämnden, tekniska utskottet

#### **56. Genomföra IT-åtgärder som minskar energi- och resursförbrukningen**

”Tunn klient”-konceptet är snart helt borta och it-enheten tillhandahåller numera enbart stationärt och bärbart. Bytet till nytt ”follow me”-printing system hanns inte med under 2015 utan är framflyttat till 2016.

VEAB har inga tunna klienter.

P= Åtgärden är påbörjad och sker löpande.

Ansvar: Kommunstyrelsen resp. VSBo och VEAB. Övriga nämnder/utskott deltar.

#### **57. Reglera temperaturen i bassängerna i Vaggeryds simhall var för sig**

Det har under 2015 gjorts en statusbedömning av Vaggeryds simhall, daterad augusti 2015. Den har gjorts av ett konsultföretag som har detta som specialitet.

Syftet med detta är att få en övergripande syn på hur statusen är och vilka åtgärder som behöver genomföras.

Statusbedömningen och inventeringen gjordes genom okulär kontroll, vissa förstörande provningsmetoder, granskning av ritningar och dokumentation. Det har även gjorts betongprover som kontrollerar karbonatisering, täckskikt och analys av kloridhalt i betongen. Resultatet har redovisats och rangordnats från akuta åtgärder som har potentiell risk till godkända delar. I rapporten har man också uppskattat kostnader för alla åtgärder utifrån erfarenhet och inhämtning av priser från leverantörer/entreprenörer.

Några politiska beslut om vad som ska göras har ej fattats.

P= Åtgärden är påbörjad.

Ansvar: Kommunstyrelsen och kultur- och fritidsnämnden

#### **58. Planering av bebyggelsestrukturen så att transportbehovet minimeras och så att resandet med kollektivtrafik, gång och cykel främjas**

Planer som vann laga kraft 2015 och som ger förutsättningar för en sammanhållen bebyggelsestruktur är:

- Gärahov 2:1 och Stödstop 2:1 - gc-bro över Hjortsjön
- Liljedal 2 och 15 - nytt bostadsområde
- Stödstop 2:1 - områdesbestämmelse, lantligt boende

Pågående detaljplanearbeten 2015/2016 som stödjer en sammanhållen bebyggelse:

- Gästgivaren 3 och 9 m.fl.
- Kv Tor - nytt bostadsområde
- Lyckorna - nytt bostadsområde
- Götarps Hage - nytt bostadsområde
- Råven - nytt bostadsområde
- Jonstorps udde - ändring genom tillägg

Åtgärden innebär att bebyggelsen planeras så att transportbehovet minimeras och så att resande med kollektivtrafik, gång och cykling främjas. Det kan till exempel göras genom förtätning eller byggnation i stationsnära lägen och i lägen med goda förutsättningar för kollektivtrafik eller där det finns möjligheter att skapa service och arbetsplatser. Åtgärden omfattar både översiktlig planering och detaljplanering.

I det kommande arbetet inom det strategiska boendeutvecklingsprogrammet (handlingsplanen) är det centralt att säkerställa en sammanhållen bebyggelse, i de större tätorterna, till nytta för invånare, service och verksamheter.

H= Åtgärden är mer än till hälften genomförd och sker löpande.  
 Ansvar: Kommunstyrelsen och miljö- och byggnämnden

#### **59. Verka för att Trafikverket elektrifierar bansträckan Värnamo-Jönköping och Vaggeryd-Nässjö, del 1**

Arbetsgruppen för ÅVS (åtgärdsvalsstudie) gällande järnvägssträckan Värnamo-Jönköping har enats om att förordna alternativet med elektrifiering och ny sträckning mellan Byarum-Tenhult. Samtliga aktörer i arbetsgruppen (Trafikverket, JLT, Region Jönköpings län, Godstransportrådet och övriga kommuner) var eniga i slutsatsen. För att arbetet ska realiseras förutsätts att investeringen tas med som en prioriterad åtgärd i Trafikverkets nationella plan som tas fram under 2016.

I Nationell Transportplan/Trafikverkets verksamhetsplan är följande åtgärder planerade att genomföras under perioden 2015-2017:

– Fjärrblockering	181 mkr
– Hastighetshöjning: Värnamo-Vaggeryd 140 (160) km/h	36 mkr
– Mötesstation Hörle	35 mkr
– Mötesstation Båråmo	66 mkr

Dessa åtgärder kommer leda till förkortad restid samt bättre möjligheter för godstransporter.

P= Åtgärden är påbörjad.  
 Ansvar: Kommunstyrelsen

#### **60. Verka för en utveckling av kollektivtrafiken**

Vaggeryd och Värnamo kommun har gemensamt bekostat 4 extra bussturer kvällstid på vardagar år 2014 och 2015 till en årlig kostnad på 150 tkr vardera.

I de dialoger som förts mellan Vaggeryd och Värnamo kommuner tillsammans med JLT i syfte att permanenta dessa bussturer fortsätter de extra bussturerna med extra kommunala medel under 2016, i anslutning till denna satsning har JLT från den 13 december även förstärkt med en extra tur på morgonen med snabbusslinje 136 från Jönköping till Vaggeryd /Skillingsdalen. Denna anslutning ger bättre möjligheter för lärare som pendlar från Jönköping att åka kollektivt.

JLTs avsikt är sedan att från 2017 ta in de extra kvällsturena i den ordinarie tidtabellen.

Kommunen informerar via medborgartidningen HÄR och kommunens webbplats också om närtrafik på landsbygden för alla som har en kilometer eller längre till närmsta hållplats.

Vid ett företagsbesök hos Expert framkom önskemål om förstärkt busstrafikering, detta tas med i dialogen som kommunen har med JLT.

Under hösten 2015 inleddes samverkan i en arbetsgrupp för infrastrukturfrågor inom Entreprenörregionen. I februari 2016 ska arbetsgruppen närmare diskutera utveckling av kollektivtrafiken i Entreprenörregionen och möte med länsstrafikhuvudmännen för att lyfta den gränsöverskridande trafiken.

Entreprenörregionen har också enats om prioriterade åtgärder till Trafikverkets nationella plan, bland annat:

- a. Upprustning av Halmstad – Nässjö järnväg (HNJbanan), gäller främst delen Värnamo – Halmstad som inte nu finns med i planen.
- b. Kust till kustbanan – Åtgärdsvalsstudier (ÅVS) har genomförts för banan förutom delen Borås – Värnamo. En utveckling av trafiken på banan avseende såväl persontrafik som gods kommer att ske. Denna utveckling kan medföra behov av åtgärder på banan i form av bl a fler motesspår. En studie för att belysa detta måste genomföras och medel avsätas i planen för erforderliga åtgärder.

Den studentuppsats som togs fram gemensamt åt JLT och Vaggeryds kommun 2015 har stämts av på tjänstemannanivå och kommer redovisas för politiken med möjligheten att göra en kopp-ling till nästkommande skoltrafikupphandling.

P= Åtgärden är påbörjad.

Ansvar: Kommunstyrelsen

#### **61. Utveckla miljöperspektiven i arbetet med fysisk planering och exploatering**

Arbetet med ett politiskt beslutat strategiskt boendeutvecklingsprogram har tydligt satt fokus på betydelsen av att ha god framförhållning och planering av miljörelaterade frågor för att bygga miljömässigt hållbart. Att få in miljöperspektiven i tidiga skeden kommer att underlättas väsentligt i framtida projekt i o m den nya PLEX-gruppens formerande årsskiftet 2015/2016 (planering och exploatering). PLEX-gruppens samlade kompetens och regelbundna möten garanterar att politiskt beslutade mål och strategier för den hållbara samhällsutvecklingen följs och drivs framåt.

Fåglabäck är av allt att döma inte aktuellt som ett pilotprojekt med miljöprofil trots att kommunen blir byggherre för sex fristående villor. Kostnadstoleransen är betydligt lägre i Skillingaryd än i Vaggeryd, vilket bidrar till detta negativa besked.

P= Åtgärden är påbörjad.

Ansvar: Kommunstyrelsen

#### **62. Verka för att Energikontor Norra Småland blir en aktiv part för kommunala projekt inom energi- och klimatområdet**

Det är framförallt två projekt som Energikontor Norra Småland drivit framåt under 2015 som gagnar kommunen. Det ena är ”Kraftsamling Biogas II” som beviljats medel i juni 2015 och som ska pågå till hösten 2018.

Det andra är projektansökan för ”Regionalt stöd för hållbart resande i Jönköpings län” som kommunen ställt sig positiv till. Projektansökan drogs dock tillbaka på inrådan från Region Jönköpings län, och man kommer att komplettera innan man söker igen.

Fr o m 2016 ingår Energikontor Norra Småland i Region Jönköpings län.

P= Åtgärden är påbörjad.  
Ansvar: Kommunstyrelsen

### **63. Utredda möjligheten att producera förnyelsebar energi**

Hela det södra taket på den nya Familjecentralen (Vita längan) i Vaggeryd) ska förses med solceller för produktion av förnyelsebar elenergi. Solcellerna blir integrerade med takbeläggningen (bandtäckt plåttak)

Statligt stöd för solcellsanläggningar har sökts på Länsstyrelsen under 2015 för Skillingaryds Arena, Furugården, Sörgården och den planerade Familjecentralen (Vita Längan). Svar har inte erhållits för någon av ansökningarna.

P= Åtgärden är påbörjad  
Ansvar: Kommunstyrelsen

### **64. Byta fjärrvärmecentralen i Fågelforsskolan**

Arbetet med fjärrvärmesystemet på Fågelforsskolans skolområde fortsätter och omfattar förutom två nya fjärrvärmecentraler (i A-huset och centralköket) bl a ett VVC-system (varmvatten-cirkulation) där varmvattnet värms via fjärrvärmeväxlare.

Samtliga arbeten beräknas vara färdigställda hösten 2016.

H= Åtgärden är mer än till hälften genomförd.  
Ansvar: Kommunstyrelsen

### **65. Byta ventilationsaggregat/-system i Sörgårdens och Furugårdens äldreboende**

G= Åtgärden är genomförd 2014.  
Ansvar: Kommunstyrelsen

### **66. Byta ventilationsaggregat/-system på Hjortsjöskolan**

Arbetet med att installera ett nytt ventilationssystem för gymnastikbyggnaden på Hjortsjöskoleområdet har påbörjats. De gamla fläktarna har demonterats och håltagning i betongvalv och väggar utfördes under skolans juledighet. Arbetena beräknas vara färdiga i april 2016.

Hjortsjöskolans matsal och kök klarades av 2014.

H= Åtgärden är mer än till hälften genomförd.  
Ansvar: Kommunstyrelsen

### **67. Energikartlägga och åtgärda ventilationssystem**

Förra året utlovades att en prioriteringslista skulle presenteras ihop med resultatet av den övergripande energikartläggningen. Någon sådan prioriteringslista har inte redovisats.

Lokaler i kartläggningen är: Fågelforsskolans hemkunskap och A-huset, Fågelforsskolans högstadium, Bullerbyns förskola , Jupiter, Vårdcentral och Apotek i Skillingaryd, Räddningsstationen, Skillingaryd , Skillingehus , Fågelforsskolans förskola, Hjortsjöskolans högstadium , Bondstorps skola , Hoks skola, Fenix I redovisas inte.

Det som redovisas är att:

- 2 st ventilationssystem på Fågelfors Förskola för avdelningarna 2 och 3 ska byggas om. Arbetet beräknas vara färdigt mars 2016.

- 2 st ventilationssystem på Hjortsjöskolans Gymnastikbyggnad ska ersättas med 1 st nytt system. Arbetet beräknas vara färdigt mars 2016.

P= Åtgärden är påbörjad.

Ansvar: Kommunstyrelsen

#### **68. Inventera belysningsbeståndet**

Belysningsinventeringen för angivna objekt är färdigställd. Inventering har gjorts på Skillingehus, Fågelforssskolan, Hjortsjöskolan, Götafors skola, Hoks skola, Svenarums skola, Sörgårdens äldreboende, Jupiters serviceboende.

Inventeringen omfattar även förslag på rekommenderade åtgärder och vissa åtgärder har redan påbörjats t.ex. har belysningar i de äldsta, ej ombyggda, kontoren på Skillingehus bytts ut.

G= Åtgärden är genomförd.

Ansvar: Kommunstyrelsen

#### **69. Energikartläggningen fortsätter och driftoptimeringen utvecklas**

Rapporten från energikartläggningen blev klar sommaren 2015 och åtgärdsförslag har presenterats för kommunstyrelsen.

Separata elenergi- samt värmeenergimätare för samtliga huskroppar ska installeras. Det blir då lättare att följa energiförbrukningen i fastigheter med flera huskroppar.

G= Åtgärden är genomförd.

Ansvar: Kommunstyrelsen

#### **70. Ställa miljökrav vid kommunal nybyggnation och i boendeutvecklingsprojekt**

Någon fördjupning och sammanställning över miljökrav (utifrån Miljöbyggnad som inkluderar energi, inomhusmiljö och materialval) som kan ställas vid anbudsförfrågningar har inte gjorts. Fastighetsenheten redovisar endast att man följer lagkrav vad gäller energiförbrukning, inneklimat och ljudkrav.

Syftet med åtgärden är att i förväg arbeta igenom de kriterier som ställs idag och analysera hur de kan förbättras. Det är alltid bråttom när anbudsförfrågningarna ska ut så ett sådant här projekt måste göras i förväg, förmodligen också med hjälp av konsult.

Något kommunalt spjutspetsprojekt är inte genomfört eller på gång.

Eftersom det nu gått så lång tid sedan kommunen deltog i länsprojektet (2011-2012) och ingen fördjupning gjorts ändras bedömningen från pågående till ej genomfört.

E= Åtgärden är inte påbörjad med avseende på kommunen som byggherre/fastighetsägare.

Ansvar: Kommunstyrelsen

#### **71. Utveckla och införa energibidrag till föreningsägda anläggningar**

Föreningar som äger och driver sina egna lokaler och anläggningar har möjligheten att söka bidrag till energibesparande åtgärder inom ramen för det sk särskilda bidraget. Bidragsdelen uppgår till maximalt 30% av totalkostnaden. Under 2015 har ingen förening sökt bidrag för energibesparande åtgärder.

G= Åtgärden är genomförd.

Ansvar: Kultur- och fritidsnämnden

## **72. Ny belysning till elljusspåret i Vaggeryd**

Kommunfullmäktige har i investeringsbudget 2016 avsatt 750 000 kr till ny belysning på elljusspåret vid friluftgården i Vaggeryd. Planen är att arbetet skall utföras under sommaren 2016 för att sedan stå färdigt hösten 2016. En ny belysning med ledlampor kommer innebära en avsevärd minskad energiförbrukning, att kvicksilverlamporna försvinner och impregnerade stolpar ersätt med galvaniserade stålstolpar. Arbeta är planerat och kommer att utföras tillsammans med Vaggeryds SOK.

P= Åtgärden är påbörjad.

Ansvar: Kultur- och fritidsnämnden

## **73. Upprätta en energieffektiviseringsplan för Movalla och Vaggeryds IP**

En energikartläggning gjordes på Movalla och Vaggeryds IP under 2005. Energisparåtgärder genomfördes sedan under 2006 och 2007 till en sammanlagd kostnad av drygt 2,6 milj kr. Boverket beviljade ett bidrag på 30% av kostnaden. De åtgärder som genomfördes avsåg bl a byte av belysning i ishallen, övergång från direktverkande el till fjärrvärme, ny ventilation. Någon ny energikartläggning/uppföljning av genomförda åtgärder är inte gjord och inte heller någon plan för det fortsatta arbetet. Detta betyder inte att det saknas åtgärder för att minska energiförbrukningen. På Movalla har t ex ett styrkort installerats för att uppnå en bättre styrning på kylmaskinerna vilket i sin tur betyder effektivare energianvändning. Samma gäller Vaggeryds IP där renovering av säkerhetsventiler till kylmaskinerna har inneburit energieffektivisering. Vidare har belysningsarmaturerna i maskinhallen byts ut till mer energisnål belysning.

P= Åtgärden är påbörjad.

Ansvar: Kultur- och fritidsnämnden

## **74. Utveckla behovsbedömningen i den fysiska planeringen**

Behovsbedömningens checklista har uppdaterats under 2015. Behovsbedömningar har gjorts i merparten av nya detaljplaner under 2015.

Det som bl a återstår är att få behovsbedömningen gjord i alla detaljplaner samt att det sker tidigt i detaljplanearbetet.

P= Åtgärden är påbörjad.

Ansvar: Miljö- och byggnämnden

## **75. Energieffektivisering av gatubelysningen**

Utbytet av gatubelysning till LED-armaturer pågår och bland annat har lamporna på parkeringsplats i Vaggeryd och Marielundsgatan i Skillingaryd byts ut. Kvicksilver-belysning har byts ut mot LED-belysning i Bondstorp. Utbyte av gårdslampor med kvicksilver till armaturer med högtrycksnatrium sker succesivt.

När det kommer att ske ett mer samlat utbyte i större geografiska områden har inte redovisats.

P= Åtgärden är påbörjad.

Ansvar: Tekniska utskottet

## **76. Energieffektivisering inom tekniska kontorets verksamhet**

Energieffektiviseringsåtgärder som genomförts under 2015 är:

- Installerat en effektivare mottrycksskruv i renshuset på reningsverket i Skillingaryd vilket resulterar i mindre vikt rens att transportera bort.
- Installerat energisnålare motorer och drivpaket till bassängernas slamskrapor på reningsverket i Skillingaryd.
- Nya energisnålare pumpar inmonterade i Almesängs pumpstation.



- Ombyggnaden av ventilationssystemet på kommunförrådet i Vaggeryd.

G= Åtgärden är genomförd och sker löpande.

Ansvar: Tekniska utskottet

#### **77. Genomföra åtgärder enligt gång- och cykelvägplanen**

Ny gång- och cykelväg har byggts på del av Boarpsvägen i Vaggeryd motsvarande 400 m. Totalt finns 65,55 km gång- och cykelväg i kommunen. Planering av GC-vägen Skillingaryd-Tofteryd pågår.

Revidering av GC-plan kommer att genomföras under 2016.

G= Åtgärden är genomförd och sker löpande.

Ansvar: Tekniska utskottet

#### **78. Insamling av organiskt matavfall och fastighetsnära insamling**

I september valde kommunstyrelsen att avbryta Vaggeryds kommuns engagemang i bildandet av gemensam organisation/bolag inom avfallshanteringen tillsammans med Gislaved, Gnosjö, Habo, Jönköping, Mullsjö och Värnamo kommuner. Tekniska kontoret har fått i uppdrag av tekniska utskottet att se över andra samverkansmöjligheter, t.ex. VESUA (Vetlanda, Eksjö, Sävsjö, Uppvidinge och Aneby). Detta innebär att frågan inte har kunnat åtgärdas.

Insamling av organiskt matavfall och fastighetsnära insamling måste styras av en kommunal avfallsplan och renhållningsordning. Tekniska utskottet har i januari 2016 lämnat ett beslutförslag till kommunstyrelsen om att få ett sådant uppdrag.

P= Åtgärden är påbörjad.

Ansvar: Tekniska utskottet

#### **79. Anslutning av industri till fjärrvärmenätet, främst genom förtätning inom befintliga områden**

Under 2015 har oljepriset sjunkit, vilket medfört allt lägre kostnader för industrin trots ökade skattekostnader.

2015 har 5st villakunder anslutits, centralköken på Fågelforssskolan och Hjortsjöskolan samt 3st flerfamiljshus. Sammanlagd anslutningseffekt för dessa kunder är 530 kW med en uppskattad årsförbrukning på 1050 MWh.

2st kunder har valt att säga upp avtalet och koppla bort fjärrvärmeanslutningen. Sammanlagd bortkopplad effekt är 70 kW med en årsförbrukning på c:a 140 MWh.

Andelen fossilt bränsle för fjärrvärmeproduktion 2015 i Vaggeryds kommun var 1,2%.

P= Åtgärden är påbörjad.

Ansvar: Vaggeryds Energi

#### **80. Utveckla sortering och återvinning av material**

Avtal har ingåtts med Stena Recycling att ta totalansvar för vår avfallshantering.

Avfallsfraktioner som sorteras är: wellpapp, kontorspapper, brännbart avfall, blandskrot, blandkabel, kopparlina, aluminiumlina, aerosoler, spillolja, kreosotstolpar, blybatterier, glödlampor och lysrör. Vi har också tillgång till en kundportal med elektronisk statistikredovisning månadsvis.

G= Åtgärden är genomförd.

Ansvar: Vaggeryds Energi

### **81. Driftoptimering genomförs i kvarteret Staren, Rönnbäret och Saturnus**

Driftoptimeringen i kvarteret Saturnus påbörjades ej under 2015 så som planerat. Målet är start under 2016. Kvarteret Rönnbäret är genomgånget. Staren ej påbörjad.

P= Åtgärden är påbörjad.

Ansvar: VSBo

### **82. Energieffektivisera tvättstugornas torkrum**

G= Åtgärden är för 2014 bedömd som genomförd.

Ansvar: VSBo

### **83. Fortsatta fönsterbyten**

VSBo har i sitt fastighetsbestånd ett behov av att byta ut gamla luftade fönster mot energiglas som har bättre U-värde. Detta minskar energiförbrukningen och ger också hyresgästerna ett bättre inomhusklimat. 2011 till 2014 har fönsterbyte utförts i kvarteren Rönnbäret, Staren och Saturnus. Detta innefattar totalt 202 lägenheter.

- Under april och maj 2015 har fönsterbyte utförts i kvarteret Vilan (16 lägenheter + 6 lokaler) och i kvarteret Slätten (33 lägenheter + 3 lokaler).
- Under 2016 planeras det för fönsterbyte i kvarteret Smedjan (46 lägenheter + 9 lokaler).

H= Mer än till hälften genomförd.

Ansvar: VSBo

### **84. Energieffektivisera och miljöanpassa belysningen**

Under hösten 2013 påbörjades inventeringen av belysningen i de gemensamma utrymmena och stolpbelysningen utomhus. Den yttre belysningen har gått igenom och inventeringen är klar. Resultatet av denna inventering blev att man under hösten 2015 bytt ut alla stolparmaturer med kvicksilverlampor, 134 stycken, mot energieffektiva ljuskällor.

Valet av de energieffektiva ljuskällorna blev 87 stycken Ensto Opera 20 W och 47 stycken Philips Streetsaver 39W. Enligt beräkningar kommer detta att spara ca 67 000 kWh/år. Man räknar med en payback-tid på 5,8 år.

Inventeringen av belysningen i de gemensamma utrymmena är påbörjad och målet är att vara klar med inventeringen under våren 2016.

H= Åtgärden är mer än till hälften genomförd.

Ansvar: VSBo

### **85. Energiprestanda och miljökriterier vid nybyggnation och större renoveringar**

I upphandling av nyproduktion och större renoveringar ska VSBo ställa krav på energiprestanda och andra miljökriterier. För att ställa dessa krav i en anbudsförfrågan behöver kraven listas i förväg och på så sätt finnas lättillgängliga när det är dags för anbudsförfrågan. En förteckning med kravnivåer behöver således sammanställas där kraven på energi, materialval och inomhusmiljö framgår. Arbetet med att ta fram en förteckning med kravnivåer var planerat att påbörjas under 2015. Åtgärden påbörjades inte under 2015. Planen är att arbetet ska påbörjas under 2016.

E= Åtgärden är inte påbörjad.

Ansvar: VSBo

## Ett rikt växt- och djurliv

### 86. Skötsel av det kommunala naturreservatet Östermoskogen

G= Åtgärden är 2014 bedömd som genomförd och sker därefter löpande.

Ansvar: Tekniska utskottet

### 87. Inventering av träd i tätorter

Inventeringen gjordes 2012-2013. Skogstyrelsen ansvarar för införande i databasen. Ingen inventering genomförd sedan dess.

E= Åtgärden är inte påbörjad.

Ansvar: Tekniska utskottet

## Verksamhetsutveckling

### 88. Utveckla upphandlingen

#### Kommunala förvaltningar där upphandlingsenheten deltagit

Åtgärden innehåller fyra delåtgärder.

Delåtgärd 1 och 2 handlar bl a om att den avancerade kravnivån ska användas inom energi- och transportområdet och eftersträvas inom övriga områden. Dessa två delåtgärder bedöms vara ett löpande arbete vid varje upphandlingsprojekt.

Delåtgärd 3 tar upp miljökriterier:

Ställda miljökriterier ingår i förfrågningsunderlag/avtalet och dokumenteras i Platina.

Upphandlingar med miljökriterier under 2015:

- Insamling/behandling av Grovsopor, flisning av ris och grenar. Ställdes krav på systematiskt miljöarbetet som ska vara tredjepartscertifierad; krav på att fordonsmotorer som används i uppdraget ska minst vara miljöklass Euro 5. Tomgångskörning utan direkt samband med hämtningsarbete får ej förekomma under längre tid än en minut. Krav på avfallshantering: återvinning, förbränning och i sista hand deponering.
- Asfalt- och beläggningsarbeten. Ställdes krav på systematiskt miljöarbetet som ska vara tredjepartscertifierad; Lastbilar skall vara av klass Euro 5 eller bättre. Större maskiner som t ex asfaltsläggare, vält, grävmaskin som användes i entreprenaden skall vara av minst klass steg 3.
- Livsmedel. Ställdes miljökrav utarbetade av KKV som motsvarar basnivå. Kraven ställdes på följande produktgrupper: Frukt & Grönt, Griskött, Kyckling & kalkon, Mjolk, Nötkött, Spannmålsprodukter och Ägg. Förutom dessa, ställdes också krav på systematiskt miljöarbetet samt att Tunga fordon (> 3,5 ton) som används vid genomförandet av transportuppdraget ska som lägst uppfylla kraven på Euro V.
- Omhändertagande och transport av källsorterat avfall. Krav på tredje parts certifierade miljöledningssystem samt att lastbilar ska uppfylla krav på minst Euro V.
- Städentreprenader. Krav på att produkter som används och inte tillhandahålls av kommunen ska vara miljövänliga – miljömärkta. Ställdes även krav på miljöledningssystem, miljöpolicy och miljöplan.
- Glödlampor och lysrör: hänsyn taget till energieffektiviteten, ljuskvalitén och livslängd, keramiska metall i halogenlampor. Ställdes krav från ecodesignförordningen.
- Fordon. Ställdes krav på att fordonen skulle drivas med förnybart drivmedel.
- Pellets. Krav på pellets med högt energivärde och minimalt med aska.
- Madrasser till vård & omsorg. Krav på ett systematiskt miljöarbete, ISO certifiering, miljötänk vid inköp och produktansvaret vid återvinning.
- Cirkulationstvätt av arbetskläder. Ställdes krav på Kemikalier som används i tvättprocessen. Kraven är framtagna av KKV. Krav på ingående ämnens bioackumulerbarhet (KravID: 10326) och hälsofarlighet (KravID: 10327), produktens miljöfarlighet (KravID: 10328), allergiframkallande produkt (KravID: 10333) samt oparfymerat (KravID:

10335). Ställdes också krav på tredje parts certifierade miljöledningssystem, samt att alla tunga fordon som ska användas i uppdraget ska som lägst uppfylla kraven i Euro V och alla lätta lastbilar som ska användas i uppdraget och har dieselmotor får släppa ut högst 5 milligram (0,005 gram) partiklar per km, alternativt tillhöra miljöklass 2005PM, Euro 5 eller högre.

Upphandlingar under 2016 där vi kommer att ställa miljökrav är: rengöringsmedel och mjukpapper, arbetskläder, städentreprenader, maskintjänster, sjukvårdsprodukter, kopiatorer.

Delåtgärd 4 syftar till att stärka köptroheten till gällande avtal. Rapport (avtalsuppföljning) är framtagen och skickas ut till respektive förvaltningschefer kvartalsvis.

#### **VEAB**

VEAB redovisar att man utnyttjar upphandlingar genom Vaggeryds kommun, SKL och Värme. Om miljökriterier är en väsentlig aspekt framgår inte.

#### **VSBo**

När det gäller upphandling av produkter är det ingen skillnad jämfört med tidigare.

De flesta produkter som används i det dagliga arbetet avropar VSBo från HBV. HBV är allmännyttans inköpscentral. VSBo redovisar att man inte påbörjat åtgärden med att efterfråga miljökriterier.

G= Åtgärden är genomförd för upphandlingsenheten och sker nu löpande. För VEAB och VSBo är det oklart hur mycket miljökriterier som ställs. Sammataget bedöms åtgärden som H= mer än till hälften genomförd.

Ansvarig nämnd/styrelse: Kommunstyrelsen för de kommunala förvaltningarna. VSBo och VEAB för sina upphandlingar.

Övriga deltagande nämnder/utskott: Barn- och utbildningsnämnden, Elverket, Kultur- och fritidsnämnden, Miljö- och byggnämnden, Socialnämnden, Tekniska utskottet

#### **89. Utveckla e-samhället**

Åtgärden omfattar tre delar:

Elektroniskt tjänsteutbud

Fiberutbyggnad

Intern pappersanvändning

Del 1. Artvise e-tjänsteplattform är i drift och ett 50 tal blanketter är för närvarande hanterbara med hjälp av e-legitimation. Målet kvarstår att även de PDF-blanketter som finns utlagda, i dagsläget ca 20 st, snarast ska bli fullvärdiga e-blanketter också. Arbetet påbörjades med att bestämma ett standardutseende på blanketterna och göra anpassningen för att dessa ska fungera fullt ut även i mobiler och plattor.

Det börjar även komma in tankar om blanketter och tjänster som inte har funnits tidigare från verksamheter som hittills inte varit så aktiva.

Anpassning av e-tjänsteportalen kommer att ske till ett "Mina sidor"-utseende med möjlighet till återkoppling till invånaren. Detta sker i samband med lansering av kommunens nya hemsida.

Del 2. Västra och Östra fiberföreningen har båda nått sina mål om minst 85% anmälda permanentboende inom resp. område. Nu avvaktas slutgiltigt beslut från Länsstyrelsen avseende bidragspengarna, båda föreningarna har fått positivt förhandsbesked om att få pengar enligt ansökan. Vaggeryds Energi har lagt in en högre växel och bygger fiber för fullt inom sina områden.

Del 3. Alla politiker med uppdrag i nämnd eller styrelse har inför mandatperioden 2015-2018 blivit utrustad med var sin läsplatta och handlingarna distribueras nu elektroniskt. Nästa steg är att socialnämndens arbetsutskott ska få sina känsliga handlingar till plattorna via en säker me-

tod. Begäran om testpersoner från politiken för känsliga handlingar har ännu inte resulterat i något konkret.

Alla politiker får tillgång till kommunens Intranät för att den vägen kunna hämta dokumenten inför möten, delta i grupper m.m.

	Antal ark inköpt (st)
2012	3 601 000
2013	3 160 500
2014	3 078 875
2015	3 048 225

P= Åtgärden är påbörjad.

Ansvar: Barn- och utbildningsnämnden, Elverket, Kommunstyrelsen, Kultur- och fritidsnämnden, Miljö- och byggnämnden, Socialnämnden, Tekniska utskottet, VEAB, VSBo. Ansvaret varierar mellan delåtgärderna.

### **90. Utveckla och använda beställningssystemet för upphandlade varor och tjänster**

Åtgärden innehåller en arbetsgång med fyra steg.

1. Det första steget omfattar att leverantörer tillförs det digitala beställningssystemet. Detta är ett kontinuerligt arbete. I dagsläge har vi 15 leverantörer anslutna till beställningssystemet och inga nya har tillkommit under 2015.

2. Nya beställare utbildas kontinuerligt.

3. Verksamheterna ska konsekvent använda systemet och avropa miljömärkta/ekologiska produkter. Miljömärkta produkter väljs vid avrop av livsmedel, lysrör, städmaterial (mjukpapper, rengöringsmedel) och kontors- och förbrukningsmaterial (kopieringspapper, block och häften). Problemet med miljömärkningar kvarstår.

I dagsläge har vi endast 2 leverantörer som kan ange information om varan är miljömärkt eller inte i form av en bild på respektive miljömärkning. Övriga leverantörer använder sig av text i artikelbeskrivningen (ex. mellanmjölk eko) För att det ska vara enkelt att avropa miljöalternativen måste det på ett lättillgängligt sätt framgå av systemet vilka dessa produkter är.

4. Årligen rapporteras antalet beställningar i årsredovisningen.

P= Åtgärden är påbörjad och sker löpande.

Ansvar: Utveckling och utbildning ansvarar kommunstyrelsen för. Alla nämnder ska använda systemet. Uppföljningen ansvarar kommunstyrelsen för.

### **91. Utveckla perspektivet Hållbar utveckling i undervisningen i enlighet med läroplanerna och kursplanerna för respektive verksamhet**

G= Åtgärden är för 2014 bedömd som genomförd och sker löpande.

Ansvar: Barn- och utbildningsnämnden

### **92. Revidera ägardirektiven**

Ägardirektiven för VSBo och Vaggeryds Energi AB har reviderats och antagits av kommunstyrelsen den 6 maj 2015 (§§ 105 och 106).

Utdrag från ägardirektiven:

”VSBo ska driva ett proaktivt miljöarbete i drift, vid underhåll och vid nyproduktion. Miljöhan- syn ska vara en integrerad del av all verksamhet, även gällande att göra det lätt för bolagets hyresgäster att miljömässigt göra rätt.

VSBo ska aktivt bidra till och delta i kommunens miljöprogramarbete med syfte att miljömålen nås.”

#### VEAB

”Bolaget ska ha ett proaktivt miljöarbete som bidrar till en ekologiskt hållbar samhällsutveckling och till att miljöprogrammets mål uppfylls. Miljöhänsyn ska vara en integrerad del av all verksamhet. Bolaget ska aktivt delta i kommunkoncernens miljöprogramarbete. Bolaget bör överväga en övergång till att endast handla med grön el för att bättre uppfylla kommunens mål i miljöprogrammet.”

G= Åtgärden är genomförd.

Ansvar: Kommunstyrelsen

### **93. Miljödiplomering av företag och organisationer, miljönätverk och information**

Åtgärden omfattar tre delar bestående av

- miljödiplomering av företag,
- miljönätverket och
- informationsspridningen till företag.

Tre arbetsställen är miljödiplomerade enligt Svensk miljöbas, Elbyrån i Vaggeryd AB, Thomas Kimmehed AB och Skillingaryds församling. Miljöstrategen i Jönköping är samordnande aktör för miljödiplomeringen.

Miljönätverket med representanter från flera företag i kommunen har av resursbrist haft en paus under 2015 men planeras att återupptas under 2016.

G = Åtgärden är för 2014 bedömd som genomförd och sker löpande.

Ansvar: Näringslivsrådet

### **94. Utveckla miljöarbetet i vård- och omsorgsförvaltningens verksamheter**

I programbudgeten ingår nämndens mål för miljöarbetet. Arbetet kring miljöfrågor och mål är beskrivna i samtliga enheters verksamhetsplaner. Förbättringscoacher och personalgrupper har tillsammans ett ansvar att uppfylla mål som satts under året.

Verksamheter har under 2015 fortsatt förbättra avfallshanteringen. Avfall i säckar har b.l.a bytts ut till fasta behållare.

Verksamheter väljer produkter som finns via inköpssystemet i agresso. Saknas miljövänligt alternativ, alternativt att ny produkt upphandlas är inköpare informerade om att påtala till upphandlingsenheten om miljövänlig produkt önskas.

Ingen vidareutbildning inom miljö, energi och klimat har genomförts gemensamt under året. Däremot finns en ständig dialog kring miljöarbete då punkten finns med vid regelbundna arbetsplatsträffar.

P= Åtgärden är påbörjad.

Ansvar: Socialnämnden

## **Kommunikation och beteendeförändring**

### **95. Öka kunskapen om miljö och i synnerhet energi och klimat**

Förbättrad källsortering i verksamheterna är ett av de prioriterade områdena och ett seminarium om avfall och källsortering genomfördes i januari. Målgrupp var verksamhetschefer, verksam-

hetsvaktmästare och andra intresserade. Pål Mårtensson från Göteborgs stad föreläste och källsorteringsinventeringen presenterades.

Kommunstyrelsen bjöds in att delta på klimatkonferensen och en visning i Geodomen under klimatveckan i maj. Flera politiker och chefer deltog.

Ett seminarium för politiker och personal bör genomföras 2016. Utgångspunkt för innehållet kan vara de övergripande mål som kommunfullmäktige ska anta. Här finns förslag på två miljörelaterade mål, dels att miljö ska vara en naturlig del i alla verksamheter, dels att bli fossilbränslefria.

Hur utbildningen för personalen ska skötas på ett effektivt sätt framöver bör diskuteras. Kan grundutbildning (gemensamt upplägg för hela koncernen) skötas digitalt? Kan sedan tematiska utbildningar följa därpå? Nyanställda bör också beaktas då de i sitt introduktionspaket måste få information miljöarbetet.

P= Åtgärden är påbörjad.

Ansvar: Barn- och utbildningsnämnden, Elverket, Kommunstyrelsen, Kultur- och fritidsnämnden, Miljö- och byggnämnden, Socialnämnden, Tekniska utskottet, VSBo, VEAB

#### **96. Fenix genomför en årlig utställning om miljöfrågor**

Den årliga utställningen av Fenix-elever genomförde i miljöhörnan på kommunbiblioteket på Fenix. Årets utställning handlade om klimatet och klimatförändringar och genomfördes tidsmässigt i samband med klimatmötet (COP 21) i Paris i december. Det var elever från samhällsprogrammet på Fenix som ansvarade för utställningen.

Tack vare detta finns nu en bra kontakt mellan lärare på Fenix och miljöhörnans planeringsgrupp. Förhoppningsvis är detta början på en långsiktig samverkan.

P= Åtgärden är påbörjad och sker löpande.

Ansvar: Barn- och utbildningsnämnden

#### **97. Kommunicera kommunens miljöprogram inkl riktlinjer samt mål och resultat till alla anställda**

Det finns flera kanaler för att kommunicera miljöarbetet, mål och åtgärder, via miljösamordnargruppen till verksamheterna, via chefslinjen och koncernens ledningsgrupp till verksamheterna, via det gemensamma intranätet.

Under första halvåret 2015 har det nya miljöprogrammet kommunicerats som kommunövergripande nyhet på intranätet. Även i intranätgruppen för chefer har vikten av att arbeta efter miljöprogrammet kommunicerats.

Under våren genomfördes nominering och omröstning i priset ”Bra miljöinsats 2014” på intranätet. Detta gav också möjlighet att berätta om positivt miljöarbete i kommunkoncernen. Bra miljöinsats tilldelades Ove Gustavsson, kostenheten.

Att miljö ska vara en naturlig del i alla verksamheter framgår av förslag till kommunfullmäktiges övergripande mål. Under hösten påbörjades diskussioner om detta kan tydliggöras och det har i februari 2016 mynnat ut att miljö kommer att ha ett pass i ledarskapsutvecklingsprogrammet i februari, och att ett självskattnings- och samtalsmaterial ska användas på verksamheternas arbetsplatsträffar. Målet är att miljö ska förankaras lokalt och ingå i enheternas förbättringsarbete.

Under året har förutsättningarna för källsortering förbättrats och förbättrade rutiner och information om källsortering arbetats fram. Sedan februari 2015 finns källsorteringsinformation på intranätet.

Framöver behöver vi bli bättre på att mer pedagogiskt kommunicera riktlinjer och miljötips för att alla anställda ska bli medvetna och inspirerade att jobba för en bättre miljö – i detta arbete är intranätet en bra kanal.

P= Åtgärden är påbörjad.

Ansvar: Kommunstyrelsen

### **98. Informera invånarna om miljö- och hållbarhetsfrågor**

Miljöhörnorna på biblioteken är en viktig kanal för att kommunicera miljö till allmänheten. Innehållet (teman) byts och 2015 har hörnorna haft fem teman (kretslopp, giftfri miljö, natur, vatten, klimat).

4 externa evenemang med miljötema har genomförts under året.

Temakväll i miljöhörnan i Vaggeryd 21 januari 2015 – Kretslopp i fokus – minska avfallet genom att återanvända och återvinna

Earth Hour-dag i Skillingaryd den 28 mars 2015. Föreläsningarna var Producera din egen sole med Lars André och Kemikalier i barns vardag med Therese Birath

Tisdagskvällen efter Earth Hour var det öppet hus hos solelsproducent Björn Almgren

Workshop med rubrik Vatten – vad händer sen då? på världstolettdagen den 19 november.

Kommunen har också delfinansierat tidningen +E (tidning om miljö, energi och klimat) som går ut till alla hushåll i länet två gånger per år.

Hemsidan, Facebook och artiklar i media används också för att uppmärksamma miljöfrågorna.

P = Åtgärden är påbörjad och sker löpande.

Ansvar: Kommunstyrelsen

### **99. Utveckla samarbetet med Energicentrum A6:s verksamhet**

Det är ett bra samarbete mellan energi- och klimatrådgivningen och kommunen men inget är så bra att det inte går att göra bättre. Energicentrum deltog med utställning på Earth Hour-dagen i Skillingaryd den 28 mars. Vårenergidagen för allmänheten i mars och höstens energidag i oktober genomfördes traditionsenligt på Energicentrum A6 i deras utställningslokal.

Kommunalrådet sitter i styrelsen för bolaget (Kommunal energirådgivning i Vätterbygden) och miljöstrategen har deltagit vid de två samarbetsmöten som Energicentrum bjudit in till, ett i januari och ett i augusti.

Kommunen brukar ha monter på Skillingaryds marknad i maj och Vaggerydsdagen i augusti och det är två bra tillfällen för Energicentrum A6 att delta.

För mer information om verksamheten ”Kommunal Energirådgivning i Vätterbygden AB) hänvisas till inkommen verksamhetsrapport med diarienummer 2016/038.

P= Åtgärden är påbörjad och sker löpande.

Ansvar: Kommunstyrelsen

### **100. Utveckla och marknadsföra bibliotekens miljöhörnor**

Miljöhörnorna har haft fem teman under året:

- Minska avfallet



- Giftfri miljö
- Natur
- Vatten
- Klimat

1. Året inleddes med temat Minska avfallet. Den 21 jan hölls två välbesökta föredrag ”Kretslopp i fokus – minska avfallet genom att återanvända och återvinna” av Pål Mårtensson, grundare av Kretsloppsparken Alelyckan, Göteborg. Det ena föredraget hölls för personal i Vaggeryds kommun, det andra för allmänheten.

2. Det andra temat för året var Giftfri miljö. Earth Hour firades denna gång i Skillingehus, i biblioteket, foajén och Teatersalongen. Förutom utställningar hölls föreläsningar av Lars Andréén, ordförande, Svensk Solenergi och av Therese Birath om kemikalier i barns vardag, film för barn och klädinsamling genom Lions.

3. Vårens och sommarens tema t o m september var Natur som främst uppmärksammades genom bokutställningar i Miljöhörnorna.

4. Under oktober till och med den 29 november var temat Vatten. Världstoalettedagen den 19 november uppmärksammades med en workshop för pedagoger på temat Vatten – vad händer sen då? Maria Sparf från Upptech, Jönköping ledde workshopen. Några pedagoger för de lägre åldrarna kom. En reklamaffischtävling för barn och en för vuxna under rubriken ”Vårt vatten är viktigt” genomfördes också. Elever från Hjortsjöskolan deltog och fyra vinnare utsågs.

5. Från och med den 30 nov och januari månad 2016 t var temat Klimat med anledning av Klimatkonferensen i Paris (COP 21). Fenixelever gjorde en utställning och en Power Point-presentation som lyfter viktiga frågor inför konferensen samt uppdaterat den efter klimatkonferensens slut med resultatet från avtalet.

Höstens båda teman har uppmärksammats ganska mycket i lokal press – tack vare att vi nu hållit presskonferens vid temabytena. Det är också positivt att vi nu fått en bra kontakt på Fenix och att vi fått elevmedverkan i utställningen.

G= Åtgärden är genomförd och sker nu löpande.

Ansvar: Kultur- och fritidsnämnden

#### **101. Informera kommuninvånarna om miljö-, energi-, klimat- och naturfrågor**

Under 2015 har miljö- och byggförvaltningen deltagit vid flera event som bland annat Earth Hour-dagen den 28 mars. Löpande under året har information kontinuerligt uppdaterats och lagts upp på kommunens hemsida.

Miljö- och byggnämnden tillhandahåller också information via bland annat telefon, e-post och myndighetsutövning.

H= Åtgärden är mer än till hälften genomförd.

Ansvar: Miljö- och byggnämnden

#### **102. Sprida information om externa medel**

Den uppdaterade broschyren om externa medel, från februari 2015, har delats ut till natur- och miljörådets föreningar, den finns på hemsidan och i kommunens reception.

G= Åtgärden är genomförd och sker nu löpande.

Ansvar: Miljö- och byggnämnden

### **103. Energikontor Norra Småland blir en resurs för kommunens företag inom energi- och klimatrådet**

Energikontor Norra Småland har bytt verksamhetsledare under året och efter besked från Energimyndigheten får man inte längre vara organiserade hos SWEREA SWECAST utan fr o m 2016-01-01 tillhör kontoret Region Jönköpings län. På grund av detta har det varit färre aktiviteter under 2015. Arbetet kommer att återupptas under 2016 med riktade inbjudningar till företagen.

P= Åtgärden är påbörjad.  
Ansvar: Näringslivsrådet

P= Åtgärden är påbörjad.  
Ansvar: Näringslivsrådet

### **104. Lyfta miljö- och hållbarhetsperspektivet i affärsutvecklingsarbete med handel, service och besöksnäring**

Arbetet med målsättning att öka handeln från lokala leverantörer och ökad hållbarhet fortsätter inom Vår Lilla Stad konceptet.

P= Åtgärden är påbörjad.  
Ansvar: Näringslivsrådet

### **105. Informera hyresgästerna om vardagliga och konkreta miljö- och energispartips**

VSBö deltog på Earth Hour-dagen 2015. Inriktningen var tvättstugor och hur man som hyresgäst kan spara energi och resurser. Vi delade ut tvättskopor och diskproppar.

P= Åtgärden är påbörjad och utvecklas löpande.  
Ansvar: VSBö

## **3. Övrigt miljöarbete**

### **Kultur- och fritidsnämnden**

#### **Miljöhandlingsplan**

Verksamheternas/förvaltningens gemensamma miljöhandlingsplan fastsälldes vid halvårsskiftet och åtgärderna genomförs nu. Planen innefattar ett 15-tal åtgärder där merparten är åtgärder från miljöprogrammets handlingsplan men planen innehåller också konkretisering av miljöprogrammets miljöriktlinjer, t ex att inte köpa in plastbägare.

#### **Källsortera mer**

Flera avdelningar är drivande i att förbättra avfallshantering och källsortering.

### **Miljö- och byggnämnden**

Klimatkompensation har gjorts av de 1 047 mil som körts med förvaltningens bil.

#### **Miljövårdspriset**

Miljövårdspriset delades som vanligt ut vid kommunfullmäktiges årsavslutning i december. Therese Hammargren och Charlotta Carlén tilldelades 2015 års pris för arbete med biodling och pollinering.

## **Tekniska utskottet**

Tekniska kontoret provade under sommaren 2015 en ny miljöanpassad metod för ogräsbekämpning på allmän platsmark såsom till exempel stenläggningar, refuger, vägkanter, trottoarer etc. Så kallad termisk ogräsbekämpning med hett vatten och skum av majsstärkelse och vegetabiliska oljor. Utvärdering har skett och diskussioner med entreprenörer förs.

Utredning om möjlighet att anskaffa ett elfordon till Gatu- och parkenheten pågår. För närvarande finns inte fordon som fungerar för verksamheten under hela året.

Utbyggnad av VA-verksamhetsområdet i Bondstorp har genomförts under 2015 där ett tjugotal fastigheter ansluts till kommunalt VA.

## **VEAB**

Vaggeryds Energi AB och Vaggeryds Elverk klimatkompenserar koldioxidutsläpp för sina fordon för persontransport genom inköp av utsläppsrätter. Bolaget har erbjudit andra förvaltningar att utan kostnad ta del av utsläppsrätter för sina persontransporter.

Genom inköp av ursprungsmärkt elenergi har förutom till den egna verksamheten också företags kunder möjlighet att använda elenergi utan klimatpåverkan, Tekniska förvaltningen och Fastighetsförvaltningen omfattas numera i dessa inköp. Totalt har vi 360 leveranspunkter för så kallad klimatvänlig elenergi och en utleverans av 5 GWh under 2015.

Vaggeryds Energi bistår kunder med intresse för förnyelsebar elproduktion med information men också praktiskt med ex. ansökan om att få anläggning godkänd för elcertifikat.

## **VSBo**

Området Smedjan i Vaggeryd, 46 lägenheter och 9 lokaler, har haft uppvärmningskälla direktverkande el. Under hösten 2015 har den direktverkande elen konverterats till vattenburet värmesystem som värms med biobränsleeldad fjärrvärme. Detta arbete påbörjades vecka 32 och avslutades vecka 50.

Efter utbildningen Miljöanpassa transporterna togs sex stycken åtgärder fram som resulterade i en gemensam handlingsplan för VSBo. Under året har handlingsplanen varit en punkt på APT där man följer upp hur långt man kommit med åtgärderna. Åtgärden - Minimera användandet av redskapsbärarna som transportfordon - är utförd. De två som använde redskapsbärarna som transportfordon transporterar sig idag med bil. Åtgärder som – Samordna transporterna och Samordna inköp – ingår i det dagliga arbetet. Kommunikation är en viktig del i arbetet för att dessa åtgärder ska hållas vid liv.



**PLATS FÖR ATT GÖRA SKILLNAD**



**VAGGERYDS  
KOMMUN**

Vaggeryds kommun, Box 43, 568 21 Skillingaryd

Besöksadress: Bangårdsgatan2, Skillingaryd

Tel: 0370-67 80 00 | E-post: [info@vaggeryd.se](mailto:info@vaggeryd.se)

[www.vaggeryd.se](http://www.vaggeryd.se) | [facebook.com/vaggerydskommun](https://facebook.com/vaggerydskommun)